LIETUVIŲ DIENOS

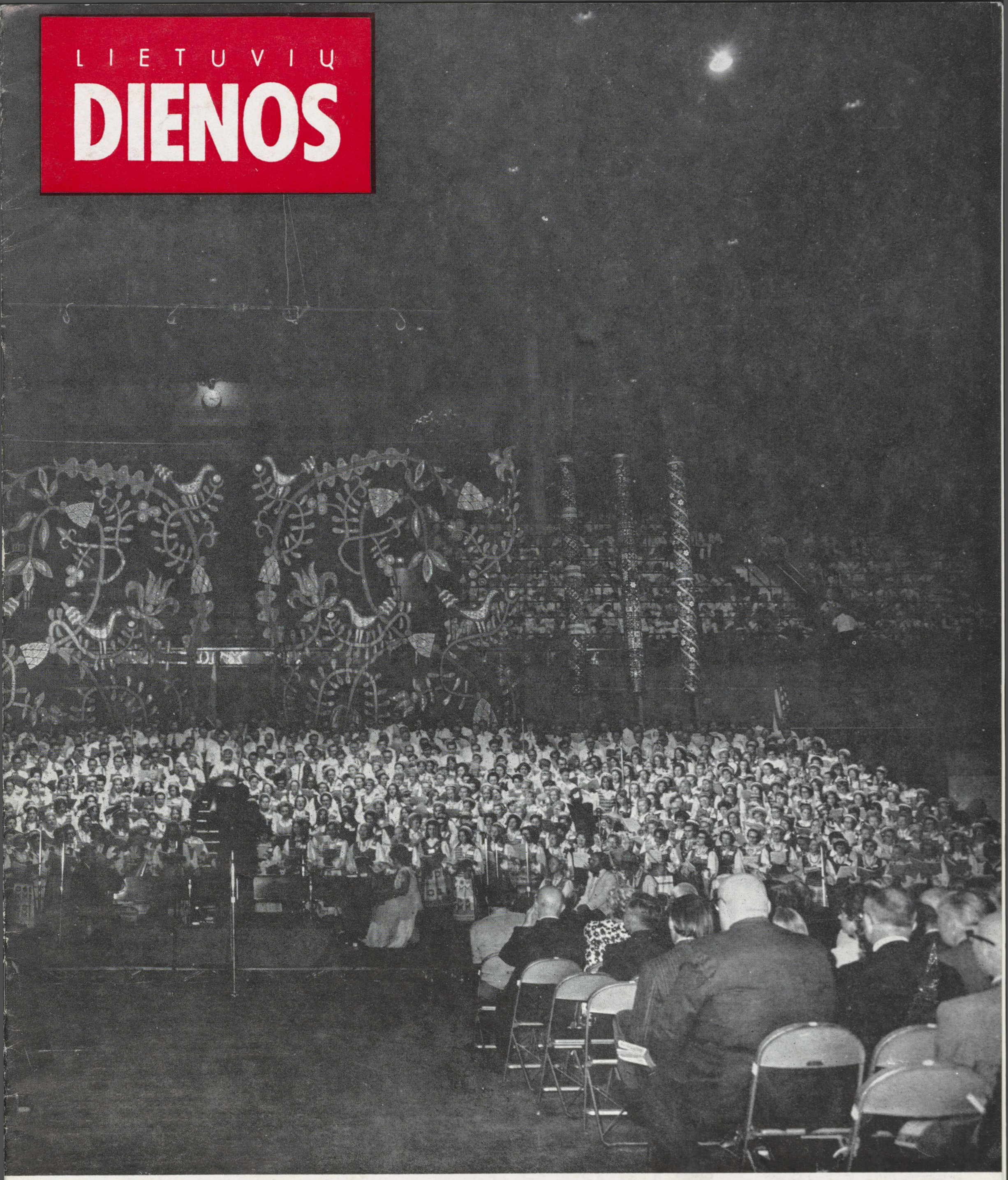

IV-JI JAV IR KANADOS LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ

LITHUANIAN DAYS

SEPTEMBER 1971

1971 RUGSĖJO MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Ca. 90029
Telefonas: 664-2919

1971, rugsėjis Nr. 7 (216)
Eina XXII metai

September, 1971 No. 7(216)
Vol. XXII

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor

Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų k. Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų k. Redaktorius / English Editor
Alfonsas Milukas

Leidėjas / Publisher
Anthony F. Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.
Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without separate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija taiso ir tvarko pagal savo nuožiūrą.
Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį.
Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
If subsription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 85 centai. **Single copy 85¢**

Prenumerata metams $8.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $8.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $12.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles. California".

TURINYS / CONTENTS

JAV ir Kanados Lietuvių IV-ji dainų šventė..
V. Noreikos iliustruotas reportažas. 4
SPAUDOJ IR GYVENIME
Rusų nacijos interesas 6
Šiame krašte išaugusių pagalvojimui 6
Kuo vilniškė "Tiesa" maitina savo skaitytojus 6
V. Prižgintas, **Netekome Juozo Tininio.** 7
Juozas Tininis, **Proferansas mauzoliejuje.** Novelė. 8
Mozaika, Elenos Tumienės eilėraštis, dedikuosakyta eulogija laidojant J. Tininį. 10
Vainikai ir gėlės suvys jau rytoj. Br. Railos patas J. Tininiui ir paskaitytas laidotuvėse. . 9
KNYGOS IR AUTORIAI.
Recenzijos, kronika. 11
A. Kačanauskas, **"Lietuvos Atsiminimams"** 30
METŲ. 12
Lietuvių Fondas jau peržengė $700.000 sumą
Iš LF Tarybos pirm. dr. Baluko kalbos. .. 13
VEIDAI IR VAIZDAI
Iliustruota kronika iš lietuvių veiklos. .. 14
Administracija rašo. 16
Lietuvių Radijo programos. 16

ENGLISH SECTION

To Live Free and Independent. 17
Captive Nations Week. A Proclamation. 18
"...But History Teaches Us..." 18
Lithuanistics, by V.Š 19
Snobbery & Ignorance, by Congr. Derwinski 19
Artist's Wife, from a novel by J. Tininis.....
LITHUANIANS MAKE NEWS. 21
Books and Periodicals. 21
Lithuania in Philately, 3, by A. Bernotas... 21

VIRŠELIAI / COVERS

IV JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventė. Bendras jungtinio choro vaizdas.
Salės dekoravimas — dail. A. Valeškos.

Ši ir kitos šventės foto nuotraukos tekste — V. Noreikos

The Song Festival of American and Canadian Lithuanians took place in Chicago's International Amphitheatre on July 4, 1971. Participating were community and other choruses from 29 parishes with 900 singers and 15 youth choruses — from Lithuanistic Schools, mostly in the Chacgo are — with 800 singers.

Conductors of the adult choruses were: V. Mamaitis, A. Kačanauskas, Br. Jonušas, V. Verikaitis, P. Armonas, and Br. Budriūnas.

F. Strolia and St. Sližys were the conductors of the Youth Choruses.

The repertory of the adults consisted of the national American and Lithuanian anthems, a prayer for the country, 10 other songs, and a cantata "Along Lithuania's Road of Brigthness" which lasted about 20 minutes.

The juniors performed 8 songs.

The programs were emceed by B. Prapuolenis, K. Valaitienė and L. Virbickaitė.

Hall decorations were executed in national Lithuanian folk motifs by artist A. Valeška.

Attending guests convened from over all America and Canada, from Toronto and Los Angeles and to Miami, their number was around ten thousand.

Many foreigners, too, had come to the Song Festival, private citizens as well as representatives of official bodies and authorities; some officials of Chicago city, and stateof Illinois, Lithuanian consuls and likewise their colleagues from Gr. Britain, Israel, Costa Rica, Guatemala, Urugueay, Lebanon, and others.

Dr. Gediminas Balukas, IV-sios Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados lietuvių Dainų šventės rengimo komiteto pirmininkas, atidaro Dainų šventę Amfiteatro salėje, Chicagoj, liepos 4 dieną.

Visas Dainų šventės foto nuotraukas darė **V. Noreika**

Dr. G. Balukas, chairman of the inaugural committee opens the joint Fourth Song Festival of USA and Canadian Lithuanians in Chicago's Amphiteatre on July 4th.

Other pictures of the event shown on:
page 4: joint chorus performing, under Br. Jonušas;
page 5: the conductors of Song Festival;
page 23: joint chorus under P. Armonas.

Rugsėjis - bendruomenės mėnuo

Tautinės ištikimybės klausimo nereikėtų kelti gyvenant normalų gyvenimą savo nepriklausomoje valstybėje. Lietuvybės "išlaikymo" reikalas nebūtų toks opus ir aktualus, jei gyventume Lietuvoje. Normaliomis sąlygomis toks klausimas iš viso nekyla. Bet gi čia, gyvendami svetur, esame nelyginant milžiniškame įvairių tautybių, nebesakysime šiandieną katile, bet — festivalyje. Nuo tautybių suvirinimo katilo jau ir pati Amerika lyg ir atsisako, pirmon eilėn iškeldama etninį momentą. Imama kalbėti apie etninių grupių globą, apie norą joms "padėti". Neturėtume to reikalo suprasti kladingai. Toji pagalba gali turėti dvejopą atvejį — etninę kultūrą ugdyti arba ją prezervuoti, padėti į muziejų, kaip dabar daro Lietuvoje okupantas, rinkdamas pakelių kryžius, bažnyčių meno turtus, lyg jie būtų jau "atgyvena" kaip medinis šaukštas, arklas ar motinos varpstelis...

Mums, nežiūrint, kur begyventume, lietuviškoji etnika yra gyva mūsų gyvenimo ir kultūros dalis, mes ją turime ne tik išlaikyti, bet ir ugdyti.

Gyventi lietuviu, palaikyti gyvą veiklią lietuvišką bendruomenę niekas mūsų neįpareigoja nei valstybiniais įstatymais, nei policiniais parėdymas. Čia ir iškyla tautinės sąžinės ir patriotizmo klausimas. Vienoks patriotizmo supratimas buvo mūsų Aušros veikėjų, kitoks nepriklausomybės kovų meto, dar kitoks tautos, gyvenančios okupacijose. Aukščiausią patriotizmo laipsnį šiandieną mums parodė Simas Kudirka; parodė dviem atvejais: a. siekdamas laisvės ir b. teisme gindamas savo įsitikinimus ir savo tautą. Nereikia abejoti, kad šis žygis pabudino daugelio išeivių blėstančią tautinę sąmonę, jaunimą gi tiesiog įelektrizavo. Bet gyva ji tebus ir neužges tik nuolat palaikoma, kurstoma, tik nebūdama izoliuota, atsiskyrus, o veikiant lietuviškoje bendruomenėje.

Rugsėjo mėnuo skelbiamas bendruomenės mėnesiu. Jame laikas atnaujinti daugelį lietuviškųjų apmąstymų, pažadų, pasiryžimų ir nutarimų, kurie gali gal būt protokoluose ir rezoliucijose, ir eiti prie veiksmo. Jame rengiamos "Lietuvių Dienos" su koncertais ir diskusijomis, renkami solidarumo įnašai etc. Mūsų pareiga įsisąmonininti, kad mes nesame tik minėjimų, koncertų, susirinkimų lietuviai, kad nesame tik rugsėjo bendruomenininkai, bet kad esame visų dienų ir visų darbų lietuvių bendruomenės nariai. Įsisąmoninti. Tada mes nebūsime etninė grupė, verta padėti į muziejų, būsime viena tautinė bendruomenė, turinti savo vertę, žinanti savo uždavinį, vykdanti savo misiją

JAV ir Kanados lietuvių

IV-ji Dainų Šventė

IV Dainų šventės mišrus jungtinis choras dainuoja; diriguoja Br. Jonušas.

Daug rašyta spaudoje prieš Dainų šventei įvykstant — tai būta reklaminių, kad užintriguotų publiką, rašinių. Mūsų reportažo tikslas duoti keletą šventės bruožų, šventei įvykus. Mūsų periodinėj spaudoj, kaip ir tikėtasi, pasipylė įvairiausių nuomonių srautas: daug grynai asmeninių nuotaikų, daug pageidavimų, su daugeliu kodėl, jeigu, reikėjo taip, reikėtų šitaip ir anaip. Tas visas sugestijas, sumanymus, papildymus, patarimus, aišku, muzikai ir sekančios muzikinės bei organizacinės komisijos priims dėmesin, kad būsimos dainų šventės būtų tobulesnės, įdomesnės, įvairesnės, o ne paskutinės, kaip vienas iš rašiusių būkštauja. Kadangi "pamokymas" bei "patarimas" nieko nekainuoja, gale šio reportažo ir LD reporteris norės dėl kai ko pasisakyti.

O dabar — į šventę.

Žurnalistinė overtiūra

"Karštą sekmadienio popietę, liepos 4 dieną, visi skubam į Chicagos International amfiteatrą, kur įvyks ketvirtoji JAV ir Kanados lietuvių dainų šventė.

Halsted gatvėj tįso automobilių eilė ir kiekvieną jų žymi Vyčio ženklelis. Per atvirus langus mojam pažįstamiems ir dairomės, kur pasislėpti nuo saulės, kurios spindulių kaitros nė automobilio stogas nesulaiko.

Pagaliau viduje. Čia vėsu. Žmonių būriai stoviniuoja milžiniškos salės pakraščiuose ir graibo už rankovių pro šalį einančius, seniai nematytus, iš nežinia kokios pasvietės atvažiavusius draugus.

Eilėmis sustatytos kėdės dar retai kur apsėstos, nes visi naudojasi paskutinėm minutėm sutikti svečius. Tik po kelių raginimų per garsiakalbius susirandam vietas, susėdam ir susikaupiam maloniam laukime.

Per pritemdytą salę, prožektorių šviesos lydimi, žygiuoja vėliavnešiai, juos seka daininkai. Įspūdingiausiai atrodo merginos,

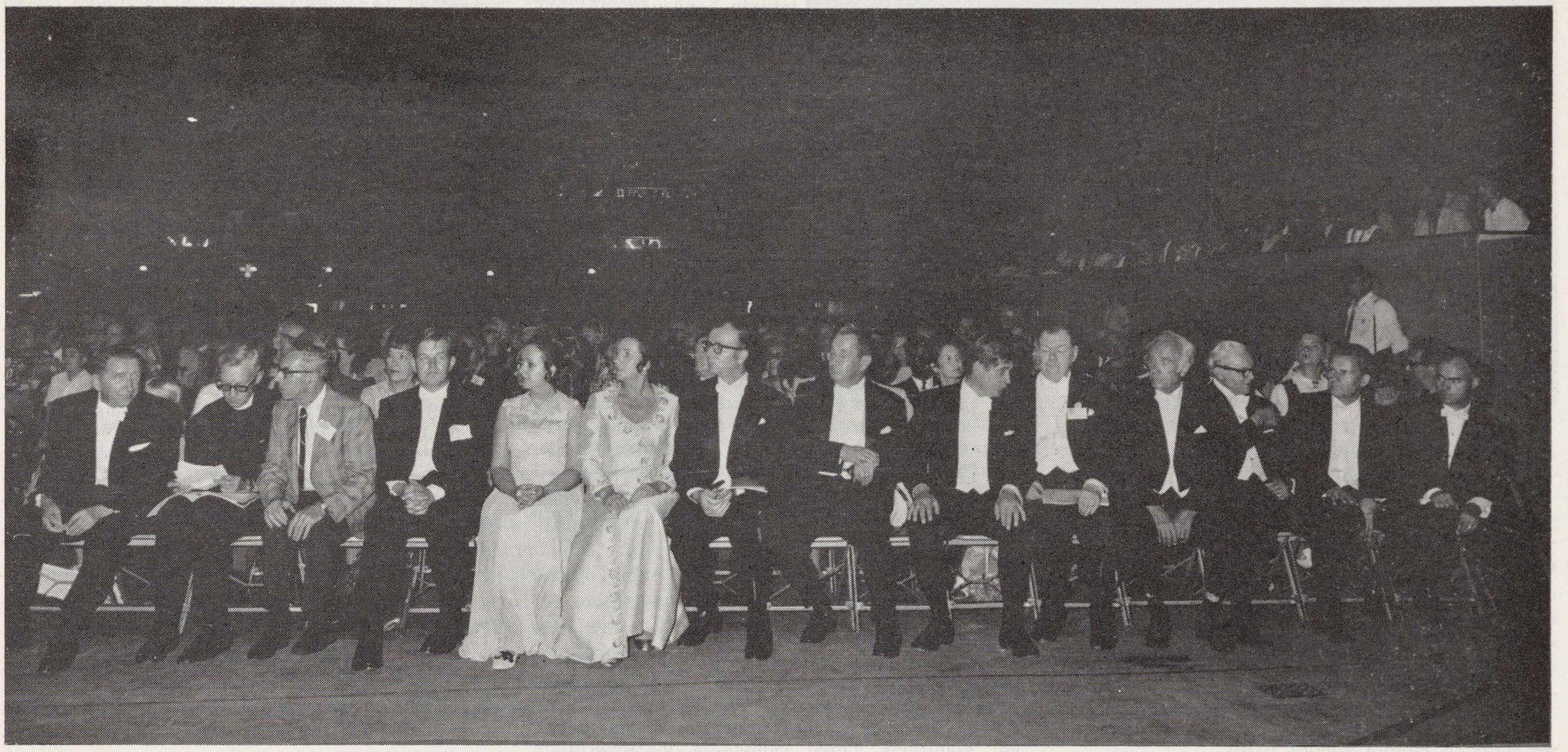

IV Dainų šventės dirigentai, solistai, akompanuotojai. Iš kairės: dir. B. Budriūnas, spaudos reporteris dr. J. Prunskis, komiteto narys, akomp. M. Motiekaitis, akomp. R. Apeikytė, sol. Pr. Bičkienė, sol. J Vaznelis, dirigentai — V. Mamaitis, V. Verikaitis, A. Kačanauskas, P. Armonas, Br. Jonušas, S. Sližys, F. Strolia.

ne tik savo margais tautiniais rūbais, bet ir gausumu, nes jų eisenos galo nė nesimato, nors jau pusė scenos užpildyta. Pagaliau pasirodo ir vyrai. Dainininkai išsirikiuoja scenoje į viršų kylančiomis eilėmis ir susilieja į bendrą spalvingą vaizdą su fone kabančiu tinklu, išpuoštu lietuviškais motyvais, kurių įspūdį paryškina lubas siekiančios vilnietiškos verbos." (Laivas, nr. 15).

Toliau leiskime kalbėti "Draugo" reporteriui J. Pr.:

Pirmosios dvi dalys

"Dainų šventės komiteto pirm. dr. G. Balukas savo kalboje priminė žodžius Goethės, kuris skelbė, kad lietuvių dainos yra ašaromis ir krauju parašytos. Šiandien mintimis susijunkime su sesėm ir broliais Lietuvoje, su išblaškytais lietuviais laisvajame pasaulyje. Mes gyvename tuo pačiu tikėjimu — laisvės ilgesiu.

Cook aps. (Chicago ir priemiesčiai) tarybos pirm. Dunne sveikino lietuvius, džiaugdamasis šia didžia lietuvių dainų iškilme.

Buvo pakviesti šventę pravesti muz. B. Prapuolenis, K. Baltrušaitytė-Valaitienė ir L. Virbickaitė. Savo uždavinį jie atliko pasigėrėtinai.

Pirmosios dainų šventės vadovė A. Stephens perdavė batutą vargonininkų ir muzikų s-gos pirmininkui V. Mamaičiui.

Dirigento lazdelės mostas atvėrė beveik tūkstančio balsų krūtines. Suskambėjo Amerikos bei Lietuvos himnai. Naujo ryžto visiems davė įspūdinai pagiedota J. Naujalio "Malda už tėvynę". (J. Pr., "Draugas" nr. 156).

Pirmoje dalyje jungtiniam chorui dirigavo A. Kačanauskas, Br. Jonušas, V. Verikaitis ir P. Armonas.

Po pertraukos dainavo lituanistinių mokyklų jungtinis choras, kuriam dirigavo S. Sližys ir Faustas Strolia.

"Dainų šventės apvainikavimas, — minėto reporterio žodžiais, — buvo Br. Budriūno kantata "Lietuvos šviesos keliu" pagal B. Brazdžionio žodžius. Dirigavo pats autorius. Budriūno kompozicijos būna melodingos. Ši šalia savo klasikinio majestotiško skambumo turi ir modernių elementų. Prasidėjo sodriu sol. J. Vaznelio bosu, įsijungė stipria jėga

Nukelta į 22 psl.

Komp. Br. Budriūnas (2 iš deš.), kantatos autorius, solistai J. Vaznelis, Pr. Bičkienė ir akomp. R. Apeikytė IV Dainų šventėje.

Composer and Conductor B. Budriūnas (2nd from right) of cantata and soloists.

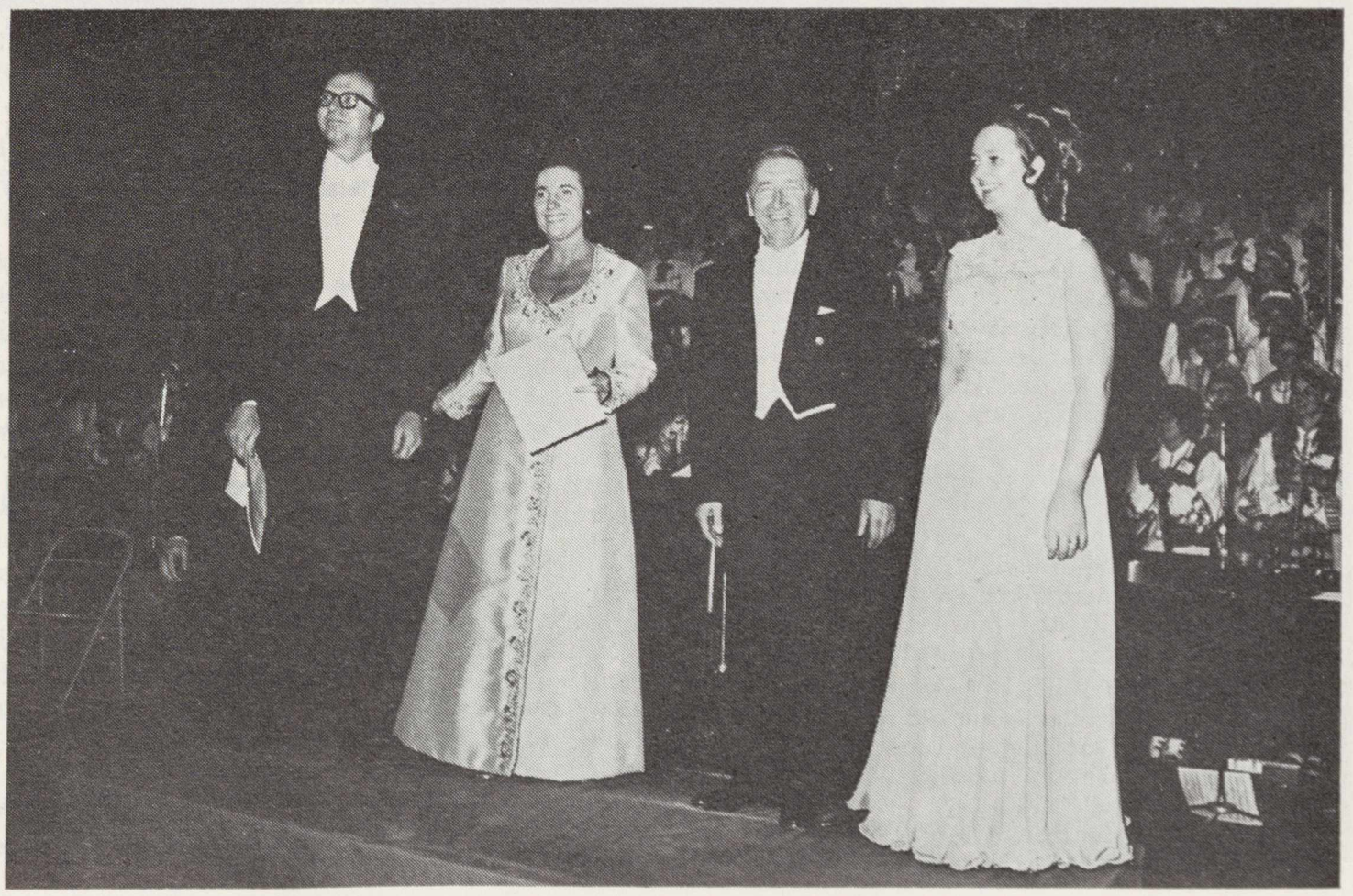

Rusų nacijos interesas:

kad lietuvių literatūros pavergtoje Lietuvoje nebebūtų...

"Mes esame giliausiai įsitikinę, kad tai, kas sukuriama šiandien, bus, sakysim, lietuvška, nacionališka tik tiek kiek tai bus tarybiška internacionališka, komunistiška, (autoriaus pabraukta) nepriklausomai nuo to, ar taip buvo kuriama ir rašoma prieš šimtą ar daugiau metų. Tie, kurie, laikydami save patriotais, nacionalinių tradicijų "saugotojais", orientuojasi į praeitį, į materialinio ir dvasinio gyvenimo vakardieną, kartais nesivaržydami šlovinti netgi tai vakardienai savybingą primytivumą, tie eina **prieš savo nacijos interesus** (mūsų pabraukta) tie stumia savo naciją iš magistralinio tarybinių nacijų kelio į šunkelius ir lauko takelius, tie **smerkia savo naciją sustingimui ir pražūčiai.** (Mūsų pabraukta).

... Bet mes turime sąmoningai stengtis greičiau pereiti į antrąjį, analizės kelią. Norėdami tai padaryti, mes, kritikai, privalome **atidžiau** ir **nuosekliau** (autoriaus pabraukta) sekti **visų** tarybinių literatūrų procesus, neužsidaryti vien lietuvių literatūros ribomis. O ir kritikos straipsniuose vis dar klaidžioją išsireiškimai "**mūsų** literatūra" (turint galvoje **lietuvių** literatūrą) jau atsisakytini, nes jie kaip tik atspindi siaurą nacionalinį galvojimo mastelį. **Mūsų** literatūra turi reikšti **visą** daugianacionalinę tarybinę literatūrą" (Visi pastarieji pabraukimai autoriaus).

Taip iškilmingai, su neklaidingumo aplombu ir "daugianacionališkai" rašė "nunacionalėjęs" K. Ambrasas (str. "Bendražmogiška — tai reiškia komunistiška", Komunistas, nr. 10, 65 ir 67 p. p., 1962 m. spalis); kažin, kaip dabar su tais **nacijos,** žinoma, **rusų,** tik jau ne lietuvių, **interesais** po paskutiniojo visasąjunginio komunistų partijos suvažiavimo?

ŠIAME KRAŠTE IŠAUGUSIŲ PAGALVOJIMUI

Kyla klausimai studijuojančiųjų ir anksčiau baigusiųjų, kitaip tariant, šiame krašte išaugusių ir įsikūrusiųjų pagalvojimui.

STUDENTAMS

1) Ar stengiamės pagilinti lietuvių kalbos mokėjimą? Ar savo tarpe kalbame lietuviškai? Ar skaitome lietuvišką laikraštį ar jaunimui skirtą žurnalą? Ar skaitome lietuviškas knygas? Ar domimės kiek lietuviškąja veikla?

2) Kurie į pirmus klausimus gali atsakyti bent pusiau teigiamai, ar nesijaučia dvasiniai turtingesni ir gyvenamam kraštui naudingesni?

3) Kurie nepriklauso, ar nesijaučia, kad, priklausydami lietuviškai organizacijai ir jausdami tautinį pagrindą, būtų dvasiniai turtingesni?

BAIGUSIEMS

1) Kas išlaiko "Lituanus"? Teoretiškai "Lituanus" leidžia Lietuvių Studentų Sąjunga. Kur yra baigusieji ir gerai įsikūrę aukotojų "Lituanus" žurnalui leisti sąrašuose?

2) Ar po kelerių metų, kai vyresnioji karta bus išsisėmusi, ar čia išsimokslinę ir gerai gyveną išlaikys organizuotaą Lietuvių bendruomenę, rems kituose kraštuose gyvenantį, į vargą patekusį lietuvį (Balfą). Ar Lietuvos laisvinimo reikalui, jeigu Lietuva dar nebus laisva, sudės pakankamai lėšų? Ar lietuvybės išlaikymas ir organizuotos Lietuvių bendruomenės idėjos bus gyvos jų šeimose?

VISIEMS

Ar nesijaučiame, kad vyresnioji karta yra atsakingesnė, idealistiškesnė, daugiau pasiaukojanti, patvaresnė, kūrybingesnė ir, tuo pačiu, savo tautai ir gyvenamam kraštui naudingesnė?

(Jūratė Jasaitytė, "Ramunėms vystan — pagavokime", Akademinės prošvaistės, stud. skyrius "Draugo" kult. priede, 1971.8.2).

KUO VILNIŠKĖ "TIESA" MAITINA SAVO SKAITYTOJUS

Atsitiktinai į mano rankas pateko keletas naujausių Vilniuje leidžiamos "Tiesos" numerių. (Kai nuėjau į aerodromą pasitikti savo dėdės, kartu avykęs bolševikinis pareigūnas (tarp kitko: labai simpatiškas ir pasirengęs tuojau "buržuazinius nacionalistus" apšviesti ir atvesti į tiesų kelią), mane apdovanojo atsivežta pačia naujausia spauda, tardamas: "Pažiūrėkite, kaip mes gerai informuoti ir kaip reaguojam į aktualiausius klausimus!"

Pavarčiau ir pažiūrėjau.

Štai keletas tų "aktualijų":

FAKTAI DEMASKUOJA — Hanojus. VIII. 16. (Tass-Elta). Į Amerikos ir Saigono kariaunos barbariškų piktadarybių Pietų Vietname sąrašą įtraukti nauji duomenys. Kaip praneša Išsivadavimo spaudos agentūra, per ketverius metus, kai generolas Thieu vadovauja marionetiniam režimui, Amerikos agresoriai ir jų pakalikai, vykdydami baudžiamąsias operacijas Šokčango provincijije, užmušė ir sužeidė apie 8500 taikių gyventojų, sugriovė 9500 namų. Be to, tūkstančiai žmonių, jų tarpe moterų ir vaikų, uždaryti į koncentracijos stovyklas.

PENTAGONO APETITAS — Niujorkas, VIII. 15. (Tass-Elta). JAV gynybos ministras M. Lerdas pareikalavo padidinti karinį biudžetą. Vykdamas į Norfolką (Virginijos valstiją), Lerdas pareiškė žurnalistams, kad ateinančiais finansiniais metais Pentagonui reikia paskirti maždaug 80 milijardų dolerių. Gynybos ministras pareiškė, kad dabar ne laikas mažinti karines išlaidas. Padidinti Pentagono biudžetą, pabrėžė Lerdas, reikia tam, kad būtų galima vesti "derybas iš jėgos pozicijos".

DOLERIO KRIZĖ — ...Šveicarijos nacionalinis bankas nutraukė dolerio pirkimą... Dolerio krizė tik atspindi žiaurią Amerikos kapitalizmo krizę... Prezidentas pareiškė nerimaująs dėl blogėjančios Amerikos ekonominės būklės. Jis atkreipė dėmesį į didelį nedarbą, į "ydingą kainų kilimo spiralę" ir infliaciją...

JAV SENATO NUTARIMAS — Vašingtonas, VIII.3. (Tass-Elta). Amerikos senatas vieningai pritarė įstatymo projektui, kuriuo Centrinei žvalgybos valdybai draudžiama finansuoti ardomųjų "Laisvosios Europos" radijo stočių ir "Laisvės radijo" veiklą.

Senato nutarimu šios radijo stotys bus finansuojamos iš vyriausybės fondų. 1972 metais radijo stotims skiriama 35 milijonai dolerių. Pateikdamas įstatymo projektą, senatorius Keisas pabrėžė, kad "šios radijo stotys buvo finansuojamos iš slaptų fondų beveik 20 metų." Dar visai neseniai JAV vyriausybė teigė, jog šie antitarybiniai ir antikomunistiniai propagandos centrai išsiverčia iš privačių asmenų aukų.

NUTRAUKTI REPRESIJAS! — Šiauliai, VIII. 3. (Elta). Daugiau kaip tūkstantis "Verpsto" fabriko darbininkų, tarnautojų inžinerijos ir technikos darbuotojų susirinko į mitingą pareikšti protesto prieš kruvinas Sudano valdžios akcijas.

— Įvykiai Sudane mus visus giliai jaudina,— pasakė mezgėja Irena Jarienė. — Masinis reakcijos susidorojimas su komunistais ir kitais tos šalies patriotais kelia rŠstų pasipiktinimą...

Siuvimo cecho darbininkė Galina Rakauskienė pareiškė, kad joks teroras, jokie žudymai negali sustabdyti kovos už pažangą, nes idėjų nužudyti neįmanoma. Sudano liaudis visad atmins žuvusiųjų vardus.

"Pažaboti įsisiautėjusios reakcijos jėgas! Laisvę Sudano demokratams!" — to reikalavo mitinge kalbėję trikotažininkai — siuvimo cecho viršininkė Danutė Valeckienė, mezgėja Danutė Mitkevičienė kadrų mokymo instruktorė Vera Indrulienė ir kiti...

Protesto mitingai prieš terorą Sudane įvyko precizinių staklių gamykloje, "Elnio" kombinate, "Vairo" gamykloje ir kitose miesto įmonėse.

FAKTIŠKAI 7 MILIJONAI BEDARBIU — Niujorkas, VIII.4. (Tass-Elta). "Faktiškas bedarbių skaičius Jungtinėse Amerikos Valstijose sudaro apie 7 milijonus žmonių..."

ATSIKRATO DOLERIAIS — Roma, VIII.14. (Tass-Elta). Prasidėjusi dolerio krizė palietė ir versti pakeisti 40 milijonų Amerikos dolerių, kurių skuba atsikratyti jų savininkai, būkštaudami visų Europos laikraščių pranašaujamo Amerikos valiutos devalvavimo.

Dolerio keitimo kursas Vakarų rinkose krito iki minimalaus lygio...

GRAIKIJA: SIAUTĖJA TERORAS — Atėnuose pasibaigė "Dvidešimt penkių procesas" — eilinis gėdingas teismo inscenizavimas kurį suorganzavo valdančioji Graikijos chunta. Tarp nuteistųjų, kurie buvo kaltinami liūdnai pagarsėjusio antikomunistinio įstatymo Nr. 509 pagrindu. yra įvairių žmonių: komunistų ir nepartinių, darbininkų ir studentų, vyrų ir moterų. Juos jungia viena: neapykanta diktatūrai, pasiryžimas kovoti už laisvę ir demokratiją gimtoje šalyje...

INKVIZICIJOS ĮRANKIS — Amerikos valdžia, pastaruoju metu sustiprinusi antikarinių ir pažangių organizacijų persekiojimą, plačiai naudoja tam tikslui "federalines didžiąsias žiuri".

Per pastaruosius mėnesius devyniuose JAV miestuose jų tarpe Vašingtone, Niujorke, Detroite ir Losandžele, posėdžiavo dvylika federalinių didžiųjų žiuri, kurios tyrė tokias bylas, kaip antikarinės gegužės demonstracijos Vašingtone, karinės vengimas, protestuojant prieš karą Vietname, slaptų Pentagono dokumentų paskelbimas ir kitas. Viena iš tokių žiuri paskelbė kaltinamąją išvadą Andželos Devis byloje...

Pažangiųjų organizacijų atstovai pažymi, kad šios žiuri — archajiški tardymo organai, kurių istorija siekia Anglijos viduramžius. Esant dabartinei JAV vyriausybei, jos tampa plačiai naudojamu inkvizicijos įrankiu...

"PACIFISTINĖ" RUSO KOMUNISTO KALBA

Rusas generolas - leitenantas M. Ivanov, visai svetimas lietuvių tautai, yra Pabaltijo karinės apygardos štabo viršininkas. Jis davė pasikalbėjimą vieno žurnalo korespondentui. Iš asikalbėjimo aiškėja didelis rusų komunistų partijos pasiruošimas naujam imperialistiniam karui.

Gen.- leit. M. Ivanov tarp kitko kalbėjo:

"... 1945 metų liepos mėnesį Lietuvos, Latvijos ir Estijos tarybinių respublikų bei Kaliningrado srities teritorijose buvo atkurta Pabaltijo karinė apygarda, kuri tvirtai saugo mūsų valstybės vakarines sienas...

... Mūsų apygardos kariuomenė turi aukščiausios klasės ginklus ir kovinę techniką. Ji apginkluota pačiomis tobuliausiomis artilerijos sistemomis, raketiniais įrenginiais, lėktuvais ir malūnsparniais, galingais tankais ir šarvuočiais, ugnies priemonėmis kovai su priešo aviacija, inžinierinėmis ir kitokiomis mašinomis, elektroninėmis valdymo sistemomis. Ši ginkluotė ir kovinė technika leidžia mūsų junginiams ir dalims vykdyti manevringus kovinius veiksmus bet kokiomis sąlygomis." ("Švyturys", Nr. 3, 1971 m. 4-5 psl.).

Parengė **J. Pr-as**

Š. m. rugpiūčio 2 d. netekome L. D. literatūros redaktoriaus JUOZO TININIO, rašytojo ir kalbininko, su didele meile puoselėjusio lietuvių literatūrą svetur.

Sekančius 4 puslapius skiriame jo prisiminimui.

Netekome Juozo Tininio

1907. 11. 4. — 1971.8. 2.

Skamba ir žvanga, gaudžia varpai,
Liūdną ir skaudų skleisdami gandą:
Vėl paviliojo auką kapai! (Maironis)

Juozas Tininis. — Vienoje Studijų savaitėje, Vokietijoje skaito paskaitą.
J. Tininis presenting his lecture during a Week of Lithuanian Studies in West Germany.

Los Angeles lietuvių bendruomenė, kartu ir visa Šv. Kazimiero lietuvių parapija, gerai pažinojo rašytoją irmokslininką Juozą Tininį, UCLA lietuvių k. dėstytoją.

Atvykęs iš Australijos 1954 m., jis tuojau įsijungė į bendruomeninį gyvenimą ir liko per visą laiką neatskiriamas vietos kolonijos narys. Jis ėjo visur nestumiamas, dalyvaudamas parengimuose, kur tik būrėsi lietuviai. Rašė neprašomas, jimais literatūros ir meno srityse. Kiekvienas kultūrinis kolonijos įvykis jo buvo pastebėtas ir tuojau aprašytas su dideliu kruopštumu ir neapsakomu džiaugsmu. Meno parodas lankydavo ir tam visuomet rasdavo atspėjamo laiko. Jas recenzuodavo iki smulkmenų ir vis rasdavo ką nors gero. Blogą žodį nutylėdavo. Domėdamasis lietuvių literatūra, nepraleisdavo nė vienos naujai išleistos knygos, kurią tuone porą kartų buvo išvykęs į užsienius — į senąją Europą: kartą Vienon, Austrijoje siekdamas aukštesnio mokslo laipsnio, kitą — su paskaita studijų dienose Vokietijoj. Iš užsienio, ar šiaip kur pakeliavęs, rašė įdomius įspūdžius iš kultūrinio bei literatūrinio ar meno gyvenimo kitur. Rašė su nuovoka ir autoritetingai. Jo kelionės reportažai buvo ne vien kelionės aprašymai — tai buvo daugiau kultūriniai essei.....

Susiėjimuose elgėsi džentelmeniškai visada ir su visais, bet ypač mandagus buvo su moterimis. Nesvarbu kokio amžiaus moteris būtų, visada jai rasdavo gražų komplimentą, kas mūsų buitiniame gyvenime jau nemaža retenybė. Dėl to moterys jį labai vertino ir mėgo. O kadangi buvo viengungis, tai ne viena buvo pasiryžusi padėti, paglobotį. Tačiau jis visom atsakė vienodu draugiškumu, pats ir vėl likdamas vienas.

Buvo didelis dainos mėgėjas — mokėjo atmintinai daug liaudies ir studentiškų dainų. Vos atvykęs į Los Angeles miestą, tuojau įstojo į parapijos chorą ir čia uoliai dalyvavo choro koncertuose bei kas sekmadienį bažnytiniame giedojime. Tik paskutiniais metais nebeužlip-

Nukelta į 9 psl.

Juozas Tininis L. R. D-jos valdyboje. — Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba 1962 m. išrinkta iš Los Angelėse gyvenančių rašytojų. Iš kairės į d.: Alė Rūta-Arbienė, sekr., Bern. Brazdžionis, pirm., Bronys Raila, vicep., ir Juozas Tininis, iždininkas.
J. Tininis (r.) was the treasurer in the executive board of the Lith. Writers' Association in 1962-4, then in Los Angeles.

J. Tininis, studijuodamas Vienoje, susitiko ir užmezgė ryšį su ne vienu literatūros, filosofijos bei psichologijos profesorium. Čia jį matome interview su prof. W. Daim jo namuose, Vienoje.
J. Tininis interviewing Prof. W. Daim at the latter's home, in Vienna.

bet tik jausdamas begalinę lietuvišką pareigą. Joks fizinis darbas jo nežemino. Savo enciklopediniu turtu jis dalijosi su visais bendrai (paskaitomis, kalbomis) ir su kiekvienu atskirai (patarimais, paaiškinimais...). Būdamas giliai tikįs katalikas, sugebėjo būti dideliu tolerantų ir gerbė kiekvieną lietuvį, tikintį ar netikintį, dešiniųjų ar kairiųjų pažiūrų. Visur švytėjo mokslininko orumu, traukė į save kiekvieną lietuvišku paprastumu. Toks jis buvo visuomet ir visur.

Lietuviška kultūra, literatūra, menas ir lietuvių kalba buvo Juozo Tininio gyvenimo tikslas. Jis žavėte žavėjosi lietuvių kultūros laimė-jau pat perskaitydavo ir parašydavo kritiką. Mokėdamas daugel kalbų, ypač klasikinių, gaudydavo tomis kalbomis naujienas ir jas ryte rydavo... Plunksną valdė smagiai ir jo kalba buvo taisyklinga, žodinga, tiksli.

Dažną sekmadienį jis sustodavo parapijos kieme prie knygų stalo. Pirkti ar pasiskolinti. Pasiskolinęs retesnę knygą, tuojau pat už kelių dienų grąžindavo, aiškindamasis, jau jau perskaitęs ir padaręs reikalingus išrašus. Kartą grąžindamas pasiskolintą knygą net pasakė, kad ne skolintų, bet savo įsigytų knygų biblioteką norįs turėti.

Los Angelėse begyvendamas be-

JUOZAS TININIS

Proferansas mauzoliejuje

VISUS TUOS KETURIS skirtingų užsiėmimų vyrus suvedė į neatskiriamą draugystę bendras polinkis lošti kortomis iš pinigų. Kas šeštadienio vakarą jie susirinkdavo tai vieno, tai kito savo partnenerio šeimoje — visuomet iš eilės — ir lošdavo proferansą beveik iki paryčių. Toks vėlyvas lošimas ilgainiui pradėjo nebepatikti ir įkyrėti jų žmonoms. Jos ėmė raginti juos mesti tą savo netikusį įprotį. Tačiau gražūs jų žodžiai negirdomis praskambėdavo pro vyrų ausis. Matydamos, kad švelnumu nieko nelaimės, jos griebėsi veiksmingesnių priemonių. Iš pradžių viena, paskui antra, o vėliau trečia ir ketvirta uždraudė jiems šeštadienių vakarais lošti savo butuose. Vyrai buvo labai nepatenkinti, bet vis dėlto nedrįso stoti į atvirą kovą su žmonomis.

Nebetekę pastogės, jų vyrai nė nemanė atsisakyti nuo lošimo aistros. Jie ėmė ieškoti patalpos, kurioje galėtų laisvai susirinkti ir netrukdomai lošti.

Visi keturi lošėjai gyveno toje Los Angeles miesto dalyje, kuri beveik ribojasi su Holy Cross kapinėmis. O vienas jų net dirbo šių kapinių prižiūrėtoju ir turėjo raktą nuo mauzoliejaus, kuris savo išvaizda buvo labai panašus į bažnyčią. Pastarajam kilo mintis tęsti vakarinius šeštadienių susitikimus ne kur kitur, bet Holy Cross kapinių mauzoliejuje, kurio sienose buvo šimtai nišų su užmūrytais karstais, bet taip pat ir nemažai jų dar laukė užimamos. Savo sumanymą jis atskleidė kitiems trims lošikams, ir šie jam pritarė. Nuo to laiko šeštadienių vakarais, niekam nepastebint, jie čia susirinkdavo lošti proferansą.

Didžiojoje mauzoliejaus salėje buvo apie du šimtus kėdžių, skirtų žmonėms, kurie atvykdavo dalyvauti pamaldose ką nors laidojant. Ties priešakine siena dunksojo altorius, o viršum jo kabojo didelis kryžius. Aplinkui viešpatavo prieblanda net ir vidurdienio metu, nes pro visokių spalvų vitražus sunkiai prasiskverbdavo šviesa į vidų.

Pasišviesdami kišeniniais žibintuvėliais, vyrai atsinešdavo iš zakristijos staliuką, pasistatydavo jį kampe arti fasadinių durų, užsidegdavo porą žvakių ir pradėdavo lošti proferansą, visai nepaisydami, kad cienų nišose ilsisi šimtai numrėlių. Ant nišų auksinėmis raidėmis šgraviruoti vardai rodė, kad čia palaidoti visokių luomų ir užsiėmimų žmonės: artistai, dailininkai, biznieriai, laivų kapitonai, karo vadai, dainininkai ir kitoki.

Jau kelintą šeštadienio vakarą jie rinkosi į mauzoliejų sutartu laiku, niekad nepavėluodami. Tačiau vieną kartą atsitiko, jog kažkuris iš jų nepasirodė. Jie susėdo prie staliuko ir laukė, tikėdamiesi, kad greit atvyks ir ketvirtasis lošėjas. Praėjus ketvirčiui valandos, staiga jie išgirdo nuo priblandoje skęstančio altoriaus pusės žingsnius, ir nustebusios jų akys išsyk nukrypo ta linkme, iš kur ėjo vos girdimas garsas. Negalimas daiktas, kad jų kompanionas atžingsniuotų iš tos pusės. Per neaiškią prieblandos skraistę nebuvo galima nieko įžiūrėti. Tačiau žingsnių aidas kaskart darėsi garsesnis. Netrukus ėmė ryškėti ir žmoaus pavidalas, laipsniškai išsineriąs iš prieblandos. Jie dabar labai nustebo, išvydę visai nepažįstamą žmogų, ir jiems pasidarė truputį nejauku. Tačiau jie buvo drąsūs vyrai ir tylėdami laukė, kada jis prisiartins prie jų stalo. Žmogus sustojo tik per kelis žingsnius ir kimiu balsu prakalbėjo:

— Labas vakaras, tautiečiai. Drįstu prašytis priimamas lošimo partneriu.

— Tai kad mes laukiame savo kompaniono.

— Be reikalo: jis nebeatvyks.

— Kodėl? Iš kur jūs tai žinote?

— Nesvarbu, iš kur. Aš tik galiu jums pasakyti, kad jis žuvo auto katastrofoje.

— Viešpatie! Kaip tai atsitiko? Papasakokit. Gal jūs buvote kartu su juo mašinoje?

— Nebuvau. Aš tai žinau iš kitų šaltinių, kurių leiskite man neatskleisti.

— Duok, Dieve, jam dangų. Buvo geras proferanso lošėjas, — atsiduso vienas iš vyrų.

— Neblogesnis ir aš esu, — atsiliepė nepažįstamasis.

— Tai sėskite ir pradėsime lošimą.

— Ačiū. Turiu prisipažinti, kad esu buvęs kadaise didelis profesanro mėgėjas. Daug partijų teko sulošti savo gyvenime.

— Malonu girdėti. Tik kaip jūs čia atsiradote? Iš kur sužinojote, kad mes lošiame mauzoliejuje?

— Man nelengva atsakyti į šį klausimą. Tačiau užtikrinu, kad niekam neišduosiu, kur jūs lošiate proferansą.

Nepažįstamasis atsisėdo, ir visi keturi pradėjo lošti. Jie kalbėjosi tarpusavy patyliukais, lyg bijodami, kad jų balso kas neišgirstų. Tačiau jų žodžiai aiškiai buvo girdimi mauzoliejaus salėje, pasinėrusioje į prieblandą. Net metamų ant stalo kortų aidas išdavė garsus.

Praslinkus kelioms valandoms, paaiškėjo, kad nepažįstamasis visus aplošė. Vyrai, priėmę jį partneriu, stebėjosi, kad jam taip sekasi.

Nepažįstamasis dabar suskaitė išloštus pinigus. Buvo lygiai septyniasdešimt penki doleriai.

— Lošime naują partiją, — tarė vienas iš aploštųjų.

— Ne, užteks. Man laikas išnykti, nes jau artėja dvylikta nakties valanda.

— Su žuvusiu mūsų partneriu mes lošdavome žymiai ilgiau, kartais iki trečios ar net ketvirtos valandos.

— Labai gaila, bet aš ilgiau negaliu.

— Na, jei negalite, per prievartą mes jūsų nesulaikysime.

— O dabar noriu sužinoti, kuris iš jūsų patikimiausias? — pasigirdo netikėtas klausimas iš nepažįstamojo lūpų.

— Visi. Kodėl?

— Aš noriu vienam iš jūsų patikėti išloštus pinigus.

Tyla. Nustebimas. Visi trys vyrai susmeigia akis į nepažįstamąjį ir vienas iš jų sako:

— Kaip tai? Nesuprantame.

— Aš tuojau paaiškinsiu, bet pirmiau prašau paimti mano laimikį, — kalbėjo nepažįstamasis, duodamas vienam iš vyrų išloštus pinigus.

— Tai kur aš juos dėsiu?

— Prašau juos perduoti Holy Cross bažnyčios klebonui.

— Gerai, padarysiu, kaip sakote. Norite pakvitavimo?

— Ne. Aš pasitikiu jūsų žodžiu.

— Kaip aš turėsiu pasakyti klebonui, nuo ko šie pinigai?

— Nuo Strazdo, Prano Strazdo. Labanaktis.

— Iki pasimatymo kitą šeštadienio vakarą.

— Nemanau, kad jūs benorėsite su manimi lošti.

— Kodėl ne? Mes esame prisiekę proferanso lošėjai.

Nepažįstamasis apsigręžė ir nuėjo į prieblandą altoriaus link. Ten jis pasuko į tą mauzoliejaus navą, kur palaidotas Mario Lanza su žmona, ir greit pranyko iš akių, palikdamas tris apstulbusius lošėjus, kurie netrukus pasikėlė, sutvarkė kėdes ir stalą, nunešdami juos ten, iš kur buvo paėmę, užgesino žvakes ir išėjo iš mauzoliejaus, kalbėdamiesi apie šį keistą, iš kažkur atėjusį žmogų.

Pakeliui į namus vienas iš jų paskambino telefonu neatvykusio partnerio žmonai ir sužinojo, kad jos vyras tikrai žuvęs auto katastrofoje. Ši nemaloni žinia tik patvirtino kas jau buvo girdėta mauzoliejuje iš to paslaptingo žmogaus, kuris vis dar tebekėlė jų nuostabą.

Kitą dieną tie pinigai buvo nunešti klebonui. Išgirdęs Strazdo pavardę, šis labai nustebo:

— Čia kažkas ne taip, kaip turi būti. Juk Pranas Strazdas jau beveik metai, kai ilsisi Holy Cross kapinių mauzoliejuje. Tačiau vienas dalykas čia visai tikras — jis man buvo prasilošęs septyniasdešimt penkis dolerius, bet prieš mirtį nesuskubo skolos grąžinti.

Nors lošėjam netrukus pavyko susirasti naują partnerį iš savo pažįstamų tarpo, bet nuo to laiko jie nebesirodė mauzoliejuje, bijodami ten sutikti velionį Strazdą, kurio siela, matyt, neturėjo ramybės, kol neatsilygino skolos.

Skaityta literatūros vakare Santa Monikoje, 1971 liepos 31 d.

TININIUI ATMINTI...

Atkelta iš 7 psl.

davo "ant viškų", nes darbo sąlygos nebeleido lankyti repeticijų ar kas sekmadienį ateiti į lietuviškas pamaldas.

Rugpiūčio 1 dieną rašytojas Juozas Tininis buvo pakilios nuotaikos. Pradėjo 4 savaičių atostogas. Tuo džiaugsmu su ne vienu dalinosi. Vis pridurdamas kartojo, kad norįs pasilsėti, norįs kur nuvažiuoti, ką nustabesnio pamatyti ir tuo pasidžiaugti. Šeštadienį buvo dalyvavęs literatūros vakare Santa Monikoje, kartu su svečiu poetu Antanu Gustaičiu iš Bostono. Rašytojams buvo graži proga pabendrauti. Rytojaus dieną, sekmadienį, vėl subuvimas: Dailiųjų Menų Klubo susirinkimas D. ir B. Mackialų naujuose namuose. Kartu su popietės svečiais Antanu ir Aleksandra Gustaičiais ir Juozas Tininis jau buvo tartum tik svečias, nes mintimis gal jau keliavo per gražiąją Kaliforniją. Tarė žodį kitą, ir niekas, o niekas negalėjo atspėti, kad ši popietė klubo narių tarpe jau paskutinė...

Sekančią dieną, pirmadienį, tuoj po vidudienio, dar atgrąžinęs kai kam paskutines korektūras, išriedėjo į pajūrį ir patraukė šiaurės link. Šis okeanas jam buvo nenaujiena, ne kartą iki Santa Barbaros buvo važiavęs. Dabar jį traukė San Simeono apylinkėse pastatyta Hearsto pilis. Kur daug turto surinkta iš Europos pilių, kadaise buvusi privati nuosavybė, o dabar paversta publikos lankomu parku ir pilim. Be abejo, nebūtų iškentęs įspūdžių neparašęs. Deja... Už 200 myliu nuo Los Angeles, netoli San Louis Obispo, kita mašina, valdoma jaunuolio, atvažiuojanti iš priekio, dviejų krypčių kelyje, visu greičiu trenkė į jo mašinos šoną... Smūgis buvo baisus, mirtinas. Smūgis i galvą, ir vairuotojas, Juozas Tininis, buvo negyvas. Kiti, jo mašinos ir i jį trenkusios, keleiviai buvo sužeisti.

Šią skaudžią žinią Obispo policija pranešė Juozo artimiausiems kaimynams p. p. Andrašūnams. Žinia žaibiškai aplėkė koloniją.

Rugpiūčio 6 d., penktadinio vakare Hamrock koplyčioje buvo rožinis už mirusįjį. Žmonių prisirinko pilna koplyčia. Daug netilpo. "Lietuvių Dienų" redakcijos vardu atsisveikinimo žodį tarė Bern. Brazdžionis, Lietuvių Rašytojų Draugijos vardu — Br. Raila, dedikaciją "Mozaika" paskaitė E. Tumienė.

Kitą dieną 9 val. ryto atlaikytos gedulingos šv. Mišios ir palaikai nulydėti į Kalvarijos kapines. Palaidotas mauzoliejuje. Čia atsisveikinimo žodžius tarė: Bendruomenės, ateitininkų ir kitų organizacijų atstovai. Vietoje gėlių vieni aukojo Lietuvių Fondo įnašui J. Tininio vardu, kiti Balfui, dar kiti užprašė mišias.

J. Tininis buvo gimęs 1907.XI.4 Reizgynės vsd., Panemunėlio vls., Rokiškio apskr. Varginga jaunystė ir neturtas pastūmėjo jį siekti mokslo. Mokytis sekėsi, turėjo gerą atmintį ir kantrybę dirbti. 1928 m. baigęs Rokiškio gimnaziją, stojo i VDU Teol.-Filosofijos fakultetą ir studijavo senovės kalbas ir pedagogiką; baigė 1935 m. Gavo gimnazijos mokytojo vietą. 1938 m. nuvyko į Pranzūziją ir Nancy universitete studijavo prancūzų kalbą ir literatūrą pas prof. Focke. 1958-9 m. Los Angeles City College išklausė retorikos kursą. 1960 Vienos universitete gilino lotynų studijas ir parašė disertaciją apie Lukrecijaus kūrybos estetika.

1936-44 Joniškio gimnazijos mokytojas. Dėstė lotynų ir prancūzų k. 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos ir atsidūrė Jugoslavijoje.

1944-49 Tuebingeno-Pfullingeno lietuvių gimn. mokytojas.

1949 emigravo į Australiją. Dirbo fizinį darbą. Daug prisidėjo prie Sydney liet. rašytojų klubo Plunksna steigimo ir jame aktyviai dalyvavo.

1954 atvyko į JAV ir apsigyveno Los Angeles mieste. Įsijungė į kultūrinę lietuvių veiklą ir joje buvo aktyvus iki galo.

Buvo pakviestas į "Lietuvių Dienų" žurnalo redakciją literatūros redaktorium ir čia darbavosi iki paskutinio momento.

Keletą metų UCLA dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą.

Dalyvavo eilėje organizacijų, būdamas eiliniu nariu, valdybos nariu ar pirmininku. Nuo 1925 m. ateitininkų gretose; universitete įstojo į at-kų meno draugiją "Šatriją". Nuo Tuebingeno laikų Liet. Rašytojų Draugijos narys, jos valdyboje ir jury komisijų narys. Prisidėjo prie Los Angeles Dailiųjų Menų klubo įkūrimo ir buvo jo veiklus narys.

Kūryboje intensyviau ėmė reikštis pasitraukęs iš Lietuvos. Iš pradžių daug vertė iš prancūzų k.

Knygomis išleido:

1938 — B. de Piere vertimas "Paulius ir Virginija";

1957 — novelių knyga "Sužadėtinė;

1970 — romanas "Dailininko žmona";

1971 — novelės "Nuskandintas žiedas".

Rankraščiuose liko pluoštas novelių, romano fragmentas, medžiaga romanui apie Emiliją Pliateraitę, disertacija (vokiškai), graikų-lotynų ir lietuvių kalbų palyginimo studijos metmenys; pariodikoje — daug vertimų, kelionių įspūdžių, straipsnių, recenzijų.

V. Prižgintas

Mozaika

(Iš rinkinio "Karaliai ir šventieji")

JUOZUI TININIUI

Gyvenimas — mozaika;
Mozaika — akmenėlių sutartinė,
O kaigi ten, kur jau nebus anei erdvės, nei laiko,
Ar bepažvelgsim į gyvenimo mozaiką,
Žemėje valandas atminę?

Štai juodos dienos susibūrę.
Tenai kampelyje viltis žaliuoja...
Kaip mylimosios melsvos akys žiūri
Tikėjimo metų sklypeliai.
O ten, o ten saujelė
Violeto mirguliuoja:
Vigilijos, gavėnios, pasninkai, budėjimai...
Tik šie kristalai kelia man nusistebėjimą:
Juose tebedega saulėlydžių ir ryto žaros.
Tai ašaros... ašaros... ašaros...
Gydančios ir geros.

Ak, net nebūta laiko sustoti
Ir pamąstyt, pamedituoti
Dedant nors plytelę paskutinę...
O juk gyvenimas — mozaika;
Mozaika — akmenėlių sutartinė.

1957

Elena Tumienė

Bronys Raila

VAINIKAI IR GĖLĖS SUVYS JAU RYTOJ...

Netekome draugo su brangiom savybėm, kurios nebėra dažnos šiais drumstais laikais

Praėjusio ir mūsų amžiaus sąvartoje, net ir Nepriklausomybės pirmuoju dešimtmečiu Lietuvos rašytojus retino ir skynė žiaurus ir tada dar veik neatsispiriamas priešas — džiova. Daug mūsų rašto kultūros kūrėjų, net pačių žymiausių ir pajėgiausių, buvo to priešo pakirsti dažniausiai jau pačioje jaunystėje ar nė pusės amžiaus nepasiekus.

Vėliau tatai kiek pasikeitė, pagerėjo — ir gyvenimo sąlygos ir medicinos pažanga. Bet dabar, ypač išeivijoje, lietuviui rašytojui vėl iškilo nauja giltinė — suspartėjusi transportų technika, o su ja susisiekimo nelaimės, tragiškos katastrofos. Štai vos vieno dešimtmečio bėgyje jos išplėšė iš mūsų tarpo jau tris, jei ne daugiau, lietuvius rašytojus — vyresnius, pusamžius ar pačioje jaunystėje. Atsižvelgiant, kad svetur jau neturim rašytojų pertekliaus, kada prieauglis vargu beužpildo nuostolius, tokie žuvimai, kaip anksčiau Antano Škėmos, Algimanto Mackaus, dabar Juozo Tininio — yra mums ypačiai skaudūs ir per dažni.

Jei anksčiau kokio rašytojo per ankstyvą iškeliavimą į dausas dėl džiovos ar kitų ligų dar galėdavom teisinti sunkiomis gyvenimo sąlygomis ir medicinos nepajėgumu, tai dabar šios brutalios ir pasalingos auto katastrofų mirtys daug labiau mums atrodo, kaip ištikusios visiškai ne laiku, tokios neteisingos, beprasmės ir absurdiškos, — taigi dar skaudesnės.

Lietuvių Rašytoju Draugijos valdybai šiuo laikotarpiu esant labai toli — kitoje Amerikos kontinento pusėje — ir neturint galimumų skubiai kam atvykti asmeniškai, man buvo pavesta kitų kolegų pritarimu ši liūdna pareiga atsisveikinti su velioniu LRD vardu. Aš betgi jaučiuosi tatai privalas čia atlikti ne vien kaip formaline pareiga. Taip nė negalėčiau, nes Juozas Tininis man nebuvo vien tik šiaipjau kolega, tos pačios draugijos atsitiktinis narys. Jis buvo artimas draugas, ištikimas bičiulis ilgiau kaip per pusantro dešimtmečio, kur nuolat ir nuolat susidurdavom tai įvairiuose spaudos darbuose, tai sumanymų vykdymuose, kaip ir privačiai, pvz. kad ir šios tragedijos pačiose išvakarėse per abi paskutines jo gyvenimo dienas.

Lietuvių Rašytojų Draugija su Juozo Tininio mirtimi neteko labai vertingos, aktyvios ir aukštų kvalifikacijų asmenybės. Velionis buvo pasišventęs mokslo ir jo tiesų ieškotojas, daug ir nuolat studijavęs Lietuvos ir užsienio kraštuose, aprėpęs plačius erudicijos akiračius. Maskolių okupacijos išblokštas iš tėvynės, jis turėjo progų apkeliauti didelį šio pasaulio gabalą, aplinkybių verčiamas arba savo pamėgimu. Tad buvo gana intymiai ir tiesiogiai susipažinęs su trijų kontinentų (Europos, Amerikos, Australijos) moderniuoju kultūriniu gyvenimu, kaip lygiai ir su antikinės senovės kalbiniais ir dvasiniais lobiais — sritimi, kuri buvo jo pirmoji mokslinė specialybė, nors emigracijos sąlygomis jam virtusi "nepraktiška".

Pirmiausia, dar Lietuvoje, jis buvo senųjų ir modernių kalbų mokytojas, o vėliausiai, Amerikoje, per kelerius metus lietuvių kalbos ir literatūros instruktorius Kalifornijos universitete (UCLA), — taigi prityręs pedagogas filologas. Šalia to, lietuvių kultūrinio magazino literatūros redaktorius ir uolus žurnalistas, išspausdinęs visa eile meniškų reportažu iš savo kelionių ar šiaip straipsnių tekančiais lietuvių bei bendraisiais kultūros klausimais. Nevengė ir pačio nedėkingiausio verslo — buvo ir kritikas, kurio šios srities raštai periodikoje apie įvairias lietuvių autorių knygas, meno parodas ar teatro spektaklius, krūvon surinkti, vargu sutilptų viename storame tome.

Galiausiai, atšokdamas atvangai, jis buvo užsienio literatūros prozos veikalų ir poezijos vertėjas, bet ypač ir pirmiau visa ko — rašytojas beletristas, palikes trejetą grožinės literatūros knygų: romaną "Dailininko žmona", du novelių rinkinius "Sužadėtinė" ir "Nuskandintas žiedas" ir tikriausiai dar įvairių nepaskelbtų rankraščių. Teisinga bešališka šio palikimo įvertinima be abejo galės duoti ateitis, kuri neims dėmesin mūsų šios liūdnos dienos emocijų. Bet ir dabar gal daug neklysim tikėdami, kad tai ilgiausiai liks stambiausiu Juozo Tininio įnašu lietuvių meninės ir estetinės kultūros raidoje.

Jei dažnas iš poetų lyrikų sužiba jau jaunystėje, prozaikai daugiau palaipsniui brėsta savo sekančiais dešimtmečiais, tai Juozo Tininio kūrybingumas atsiskleidė dar vėliau, bemaž vien antrojoje amžiaus dalyje — ir vis intensyvėjo. Pvz. pernai ir šiemet pagrečiui buvo išspausdintos net dvi jo naujos knygos, kaip našus pasveikinimas priartėjančiam 60 metų jubiliejui. Visa tai jis realizavo veik gaivališkai, su įkarščiu atsiduodamas savo pašaukimui, su giliu įkvėpimu, besąlyginiu ryžtingumu, dideliu pasiaukojimu. Tuo jis įteikė išeivijos rašytojo auką mūsų gyvenamiems laikams, lietuvių visuomenei vadinamame laisvajame pasaulyje ir maskolio užslėgtoje tėvynėje, kurios likimu ir žmonėmis velionis ypač jautriai domėjosi, sielojosi ir ruošėsi neilgai trukus mėginti aplankyti. Jis padėdavo savo paslaugomis daugeliui iš tėvynės atvykstančių tautiečių, nesigailėdamas laiko po Los Angeles apylinkes juos pavėžinti savo automobiliu (su kuriuo dabar pats žuvo atostoginėje kelionėje netoli San Luis Obispo). Santykiuose su tautiečiais iš tėvynės jis nepaisė politinių likimų ir pažiūrų skirtumo, jausdamas ir įtikindamas, kad lietuvyje jis pirmiausia brangina lietuvį ir žmogų.

Velionio meninių skonių plotmės ir literatūrinės manieros, kaip pasakytume, buvo daugiau "klasikinės": aiškios, tikslios, taupios, tvarkingos, atseikėtos, nepasiduodančios putotų emocijų srautui. Jis ypač mėgo prancūzų literatūrą, vertino jos išskirtinus stilistus ir novelių meistrus, kurių poveikio atspindys, bent technikiniu atžvilgiu, matyti ir kai kuriose jo novelėse. Šiaipjau jo būdas linko vis išimtinai į teigiamą, pozityvią, optimistinę kryptį. Kritikoje jis pirmiausia ieškojo gerųjų ir gražiųjų elementų. Beletristikoje daugiausia kūrė personažus švarius, tyrus, sveikus, "normalius", nekomplikuotus, paprastus ar naiviai jaukius.

Gyvenime buvo gilus, tačiau modernus krikščionis. Aukštaitiškai giedras, tolimas visų rūšių fanatizmam, prieš nieką nesišvaistęs tik savo pasaulėžiūros ar moralės policininko pagaliais, jis pats visada atrodė ramus ir protingai tolerantiškas. Tačiau nežiūrint to vidinio gerumo, išorinio ramumo ir tariamo minkštumo, jis it plienas buvo nepaprastai kietas ir principingas, niekada nebėgęs ir nesitraukęs iš savo laisvai pasirinkto kelio, absoliučiai nuoširdus draugams, kaip lygiai atviras ir priešininkams ar kitaip galvojantiems. Šitaip iki galo didelė buvo jo ištikimybė savo suprastai tiesai ir teisingumui. Tokios savybės yra labai brangios, ir jos nebėra dažnos šiais drumstais laikais.

Tardamas keletą atsisveikinimo žodžių apie išmuštą iš mūsų gretų lietuvių rašytoją, reikšdamas bendrą liūdesį Lietuvių Rašytojų Draugijos vardu, jungdamas užuojautą velionio draugėms ir draugams, giminėms čia Amerikoje ir senojoje tėvynėje, galiausiai negaliu nepakartoti, kad ir asmeniškai visada liksiu jam dėkingas už ilgą ir be galo ištikimą draugystę, kurios netemdė joks šešėlis. Nekartą žavėdavausi jo nuolatiniu solidarumu ir simpatinom paslaugom, kai čia įvairiaip besidrumsčiant mum tekdavo "irtis per bangas". Mūsų tautinės ir estetinės nuotaikos, aišku, nesikirto, nebent tik papildydamos vienos kitas, ir mes buvom jau visai užmiršę kai kuriuos galimus mūsų ideologijų skirtingumus. Todėl Juozas, kartais net jo artimesnių bendraminčių nusistebėjimui, jutosi drąsus ir pribrendęs palankiai atsiliepti tiek apie kai kuriuos mano ir kitų rašto darbus, kaip lygiai laisvai vertinti asmenis, nuotykius ar "kontroversines" problemas, dėl kurių, deja, ne visiems mums grakščiai pavyksta išvengti šiurkštumų.

Šia proga reiškiu isitikinimą, kad puoselėdami Juozo Tininio gražios asmenybės prisiminimą ir įvertindami jo kūrybinius darbus lietuviu kultūros labui, mes palaikysim jo buvimą su mumis g y v ą žymiai ilgiau, negu tie rašytojo kūno palaikai, kuriems lemta sutirpti į dulkes, arba tie vainikai ir gėlės, kurios jau rytoj suvys. Prašyčiau mūsų tautos ir mūsų protėvių Praamžių, kad niekad nesuvystų velioniui mūsų pasiliekančiuju solidarumas, draugystė ir meilė. Sudiev!

Los Angeles, 1971. VIII.6

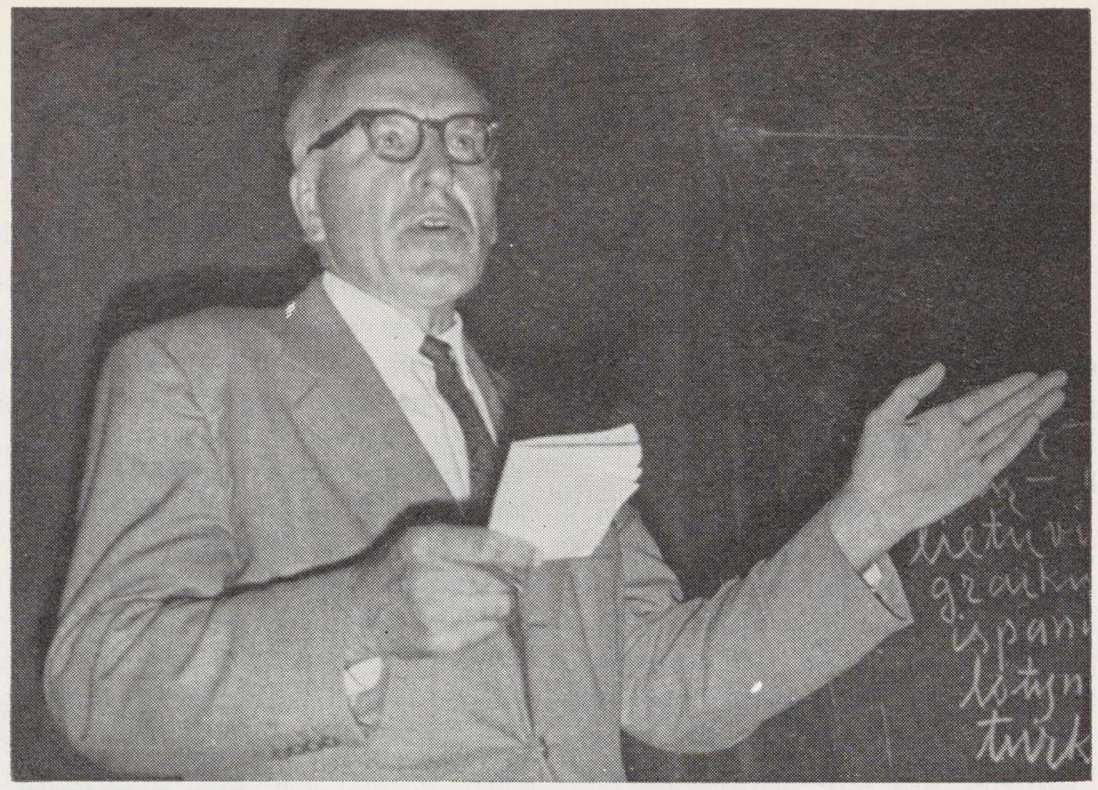

J. Tininis Los Angeles kultūros klube laiko paskaitą apie lietuvių kalbą ir jos vietą indo-europiečių kalbų grupėje.

J. Tininis lecturing at a Los Angeles cultural club on the place of Lithuanian in the group of Indo-European languages.

Žodis, pasakytas prie a. a. Juozo Tininio karsto Hamrock koplyčioj, Los Angeles, rugp. 6 d.

Lietuvių poezijos antologija flamandų kalba

Ne visos lietuvaitės, ištekėjusios už svetimšalių, nurašytinos į savo tautos nuostolius. Pasitaiko laimingų išimčių. Viena tokių yra Zenta Tenisonaitė, kuri šiais metais suredagavo (ir pati išvertė) flamandų kalba lietuvių poezijos antologiją, neseniai išleistą Belgijoje. Antologija pavadinta "Een steen heeft geen hart" (Tai esąs leidėjų pasirinktas vardas iš eilėraščio "Akmenėlis turi šaltą širdį"). Antologija išspausdinta "Poezijos lakštų (De bladen voor de poezie) serijoje, ir turi 84 puslapius.

Kas yra Lietuva, jos mitologija ir liaudies dainos trumpai apibūdina ir pristato skaitytojams pati Zenta Tenisonaitė įžanginiame antologijos žodyje, po kurio tuojau seka kondensuotas Antano Vaičiulaičio straipsnis apie lietuvių literatūrą, ypač poeziją. Antologija pradedama Maironio eilėraščiais "Išnyksiu kaip dūmas" ir "Ant Birutės kalno", o užbaigiama užsklendžiamuoju Vinco Kazoko "Žodžiu apie žodį".

Zenta Tenisonaitė išvertė ir sudėjo į antologiją šių mūsų poetų kūrybos pavyzdžius: Maironis, Baltrušaitis, Kirša, Giedrius, Putinas, Sruoga, Lembertas, Santvaras, Tysliava, Aistis, Neris, Miškinis, Vaičiulaitis, Brazdžionis, Rutkūnas, Jasmantas, Tulauskaitė, Grigaitytė, Radauskas, Audronė, Andriekus, Kėkštas, Auginas, Bradūnas, Jūragis, Mačernis, Nagys, Nyka-Niliūnas, Šlaitas, Švabaitė, Mekas, Baranauskas (Albinas), Prižgintaitė, Liūnė Sūtema, Obscarskas, Sadūnaitė, Mackus, Bogutaitė, Paškevičiūtė, Saulaitytė ir Kazokas. Niekas negali kaltinti Tenisonaitės, kad ji antologijon įtraukė tokius ar kitokius poetus, nes kiekvienas antologijos sudarytojas yra daugiau ar mažiau subjektyvus: pasirenka tai, kas jam "arčiau širdies".

Tenisonaitės atlikti mūsų poezijos vertimai yra tikslūs, sklandūs, nuostabiai gerai atitinką originalą. Versdama ji nerimavo eilėraščių. Tai kaip tik jai padėjo išlaikyti didelį tikslumą vertimuose. Iliustracijai išrašysime vieną strofą iš Bern. Brazdžionio "Neregio elegijos":

O naktie, o stebuklų pasauli,
Per tave, per tave aš einu,
Per tave aš nešu juodą saulę,
Ją iškėlęs iš skausmo dienų.

O nacht! O wereld van wonderen,
Ik stap over jou, over jou;
Over jou draak ik te zwarte zon
Ze optillend uit dagen van pijn!

Kadangi flamandų kalba priklauso germaniškųju kalbų grupei, tai kiekvienas, kuris moka vokiškai, lengvai galės palyginti vertimą su originalu ir nustebti vertimo tikslumu.

Antologija atspausta gerame popieriuje. Flamandai (4 milijonai) galės per ją susipažinti su mūsų poezija. Zenta Tenisonaitė nusipelno didelio pagyrimo ir padėkos, supažindinusi flamandus su mūsų dvasinės kultūros lobiais.

J. Tininis

Zenta Tenisonaitė

Zenta Tenisonaitė Lietuvoje yra baigusi Telšių gimnaziją. II-jo pas. karo metu su tėvais pasitraukė į Vakarus. Belgijoje ištekėjo ir augina šeimą. Gerai įvaldė flamandų kalbą. Yra išvertusi jų autorių į lietuvių kalbą; taip pat rašo poeziją lietuviškai (Spausta ir LD-se).

Zenta Tenisonaitė, a Lithuanian poetess; recently she has edited an anthology of Lithuanian poetry in Flamish.

Leidyklos adresas: Wijngaardplein 15, 8000 — Bruggle, Belgium Kaina 110 belgų frankų.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Juozas Tininis, **Nuskandintas žiedas.** Novelės. 200 psl. Išleido "Nidos" knygų klubas, 1971. 2 Ladbroke Gardens, Lon- Leidykla. 640 psl. Did. formato. Įrišta don, W. 11, Gt. Britain. $3.

Amerikos lietuvių istorija. Red. Dr. A. Kučas. Išleido Lietuvių Enciklopedijos kietais viršeliais. Kaina nepažymėta.

Dr. Antanas Škėrys, **Lietuvos miškai ir jų ūkis.** Atspaudas iš L. K. M. Akademijos Metraščio IV t. 163—302 psl, ir V t, 415—546 psl. Roma, 1970. LKMA leidinys. Did. formato. minkštais viršeliais. $5.00 Gaunama pas autorių: Mr. A. Škėrys, 84-41 88 St., Woodhaven, N. Y. 11421

Danutė Brazytė-Bindokienė, **Viena pasaulyje.** Romanas.. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 1971. 242 psl. $5.00

Alfonsas Grauslys, **Ieškau tavo veido.** Rodyklės ieškojimo keliuose. Lietuviškos Knygos Klubas, 1971. 296 psl. $.5.00, Viršelį piešė Giedrė Vaitienė.

Anatolijus Kairys, **Ištikimoji žolė.** Romanas. Laisvosios Lietuvos Knygų Leidykla, Nr. 2. 254 psl. 1971. Viršelis dail, A. Rūkštelės.

Aloyzas Baronas, **Vėjas lekia lyguma.** Romanas. 1971. Laisvosios Lietuvos Knygų leidykla, Nr. 3. 178 psl. Viršelį piešė K. Veselka. Kaina $4.00.

Pastarieji du romanai Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio skelbtame romano konkurse atžymėti premijomis.

— **Birutė Pūkelevičiūtė** amerikiečių antologijoje. Vienuolės Sister Mary Immaculate, C.S.C. suredaguotoje antologijoje **The Cry of Rachel,** An Anthology of elegies on children, yra įdėtas vienas Birutės Pūkelevičiūtės eilėraštis, Slender, My Mother, išverstas J. J. Stuko.

— Lietuvių dalininkai, gyvenantys Australijoje, yra aprašyti neseniai išėjusioje Encyclopedia of Australian Art. Kai kuriems dalininkams bei skulptoriams skirti straipsniai gana ilgi, pvz. Zikaras, Eva Kubbos, Šalkauskis ir kt., įdėta jų darbų nuotraukų.

— "A Treasury of the World's Finest Folk Song." Sudarė L. Deutsch. Tai rinkinys įvairių tautų liaudies dainų, kurie tarpe yra šešios lietuvių liaudies dainos. Jų kiekviena su gaidomis, gi šalia teksto originaline kalba pridėti angliški vertimai. Leidinys su plačiu įvadu, gana stambus, didelio formato, išspausdintas 1967 m.

Clem's Polskie Deli

★ Specializing in home made fancy groceries and choice meats.

★ Featuring Imported Krakaus Polish hams, beer, wine and groceries.

NOW
Daily from our own new
BAKERY-KITCHEN
a variety of Polish pastries and other home made delicacies.
IT's CLEM'S
3002 W. Florence Ave., Los Angeles
759-5058

Nauja literatūros plokštelė

— Neseniai "Lietuvių Dienų" leidykla, 4364 Sunset Boulevard, Hollywood, CA 90029, išleido poezijos ir prozos plokštelę, kurioje savo kūrinius skaito keturi populiarieji literatūros vakarų dalyviai: **Pulgis Andriušis, Bernardas Brazdžionis, Antanas Gustaitis** ir **Stasys Santvaras.** Plokštelė pavadinta "Keturi autoriai — poezija ir proza".

Kartais nusiskundžiama, kad literatūrinės plokštelės esančios nuobodžios; šioje plokštelėje autoriai įvairus, visi skaito labai charakteringai ir imponuojančiai: Andriušis savo kaimo fragmentą skaito graudžiai lyriškai, Brazdžionis — rimtai, iškilmingai, Santvaras — liūdnai patetiškai, Gustaitis — ironiškai, su šelmiška šypsena. Be to, įtarpai yra paįvairinti Juliaus Gaidelio originaliais įskambinimais.

Plokštelės aplanką puikiai paruošė pasižymėjęs grafikas, šios srities meistras dail. Alfonsas Docius.

Plokštelė ilgo grojimo, tinka Stereo ir Mono aparatams. Kaina $5.

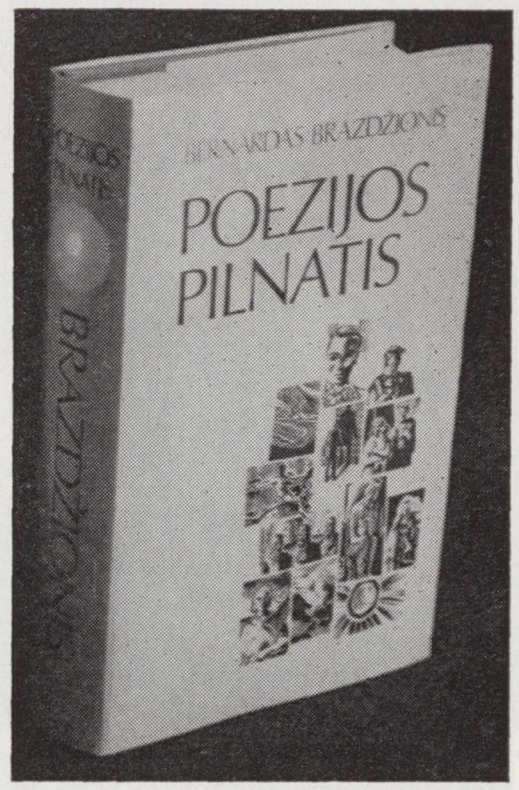

Kaina $10

Užsisakyti:

Brazdžionio Rinktinei Leisti Komitetas
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

arba "Lietuvių Dienos"

4364 Sunset Boulevard
Hollywood, California 90029

AR TURITE ŠIUOS
"LIETUVIŲ DIENŲ"
LEIDINIUS?

VYSKUPAS IR VELNIAS

Apysakos
Ignas Šeinius

Viršelį piešė A. Korsakaitė
Pomirtinis vieno žymiausių senosios kartos rašytojų-beletristų leidinys. Su Juozo Lingio žodžiu apie autorių ir jo kūrybą.
Kaina $3.00

Gražina Tulauskaitė

Vakarė banga

Lyrika

Aksominiais viršeliais

128 psl., kaina $2.00

BEACON MOTOR HOTEL

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

Arti prie
Beach, Westwood, Beverly Hills & Hollywood
3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California
EXbruck 4-9144
Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

"Lietuvos Atsiminimų" radijo 30 metų sukaktuviniame bankete rengimo komiteto pirm. Antanas Rugys įteikia radijo vedėjui prof. dr. J. Stukui adresą. Prie mikrofono stovi I. Veblaitienė, sėdi Lietuvos gen. konsulas A. Simutis. Scenoje matyti dail. J. Juodžio pav. "Radijo karalaitė".

Radio "Lietuvos Atsiminimai" (Memories of Lithuania) commemorates 30 years of its existence.. Its director Dr. J. Stukas is presented an address by celebrations committee chairman.

"LIETUVOS ATSIMINIMAMS" 30 METŲ

Kiekvieno šeštadienio ir sekmadienio popietę iš galingos New Yorko WEVD stoties pasigirsta tautinė daina "Lietuviais esame mes gimę", po kurios taisyklinga, malonia lietuviška kalba į tūkstančius klausytojų prabyla programos direktorius prof. dr. Jokūbas J. Stukas šiais jautrias žodžiais: "Sveikiname brangiuosius mūsų tautiečius! Dainomis, muzika ir lietuvišku žodžiu nukelsime Jus į numylėtą, pavergtą tėvų žemelę, Lietuvą".

Šiemet sukanka 30 metų, kaip Didžiojo New Yorko, New Jersey ir Connecticut bei dalies Pennsylvania lietuviai džiaugiasi aukšto lygio, kultūringomis radijo valandomis, kurias taip rūpestingai ir su dideliu atsidėjimu paruošia dr. Stukas.

"Lietuvos Atsiminimų" radijas New Yorko apylinkės lietuviams tapo vertingu bei įtakingu lietuviškos kultūros nešėju. Vargu ar surastumėm kitą asmenį, kaip Jokūbą Stuką, taip kruopščiai surinkusį 30 metų bėgyje tiek daug lietuviškų plokštelių bei įdainuotų arba įkalbėtų juostelių. Iš jo vadovaujamo radijo nuolat pasigirsta gražūs lietuviškos muzikos koncertai, žini ir įvykių apžvalgos, jaunimo valandėlės ir pan. Klausytojai yra labai pamilę "Lietuvos Atsiminimus" ir dažnai jų direktorius per radiją paskaito gražių padėkos laiškų, kurių per eilę metų yra surinkęs keletą šimtų.

Jokūbas Stukas pradėjo radijo darbą 1941 m. rugpiūčio 2 d., per New Porko WBNX stotį, turėdamas vos 16 metų. Tuojau jis sugebėjo suorganizuoti rėmėjų būrelį ir chorą, kurį pavadino "Lietuvos Garsai". Chorui vadovavo Marija Šlekaitytė; vėliau— Simelevičių šeima. Jo šeštadieninė radijo programa labai greitai pasidarė populiari, ir ruošiami radijo parengimai nuo pat pradžios buvo dideli ir sėkmingi.

1943 m., II-jo pasaulinio karo metu, J. Stukas įstojo į JAV kariuomenę kaip savanoris , ir jo programą perėmė vadovauti Stasys ir Ona Pociai. Kiek anksčiau grįžęs iš karo tarnybos, 1944 m. rugsėjo 16 d. Stukas perkėlė programą į dabartinę WEVD stotį radijo valandos New Jersey pionierius, Jonas Giraitis ir brolis riką, Stukas pasikvietė talkon d. K. Račkauską ir asistentu — buv. Kauno radiofono pranešėją Alfą Petrutį. Pastarasis jam talkininkavo iki 1954 m.

Nuo 1948 m. spalio 28 d. iki 1949 m. gegužės 25 d., pusę metų, dr. Stukas iš New Yorko WGYN-FM stoties kiekvieną trečiadienio vakarą, greta lietuviškų transliacijų, davė kultūrinius lietuviško veikimo radijo pusvalandžius anglų kalba. Kas savaitę amerikiečiams kėlė mūsų kultūrines vertybes, davė įdomių paskaitų apie Lietuvą ir lietuvius ir transliavo charakteringą lietuvišką muziką.

1950 m. "Rūtos" radijo moterų choras virto mišriu radijo ansambliu ir jam iš eilės vadovavo — Liudas Stukas, Juozas Stankūnas ir Algirdas Kačanauskas, kuris taip pat talkininkauja ir radi-

"Žibuoklių" sekstetas, vadovaujamas Liudo Stuko, dainuoja "Lietuvos Atsiminimų" radijo programos sukakties bankete.

"žibuoklės" (Violets) sextet performing at Lith. Memories banquet.

Menininkai, atlikę programą "Lietuvos Atsiminimų" bankete: iš kairės — sol. L. Stukas, sol. P. Bičkienė, akomp. W. Sowerwine, sol. O. Pliuškonienė, sol. R. Kazys Yakutis. Foto nuotraukos R. Kisieliaus

Mr. Stukas, Mrs. Bičkienė and other artists at the 30th anniversary commemoration banquet for "Lithuanian Memories" Radio Hour.

ir suorganizavo "Rūtos" moterų chorą, kuriam pats dirigavo. 1945 m. buvo sukurta "Rūtos" radijo tautinių šokių grupė, kuri labai sėkmingai rodėsi ne tik lietuviškuose parengimuose, bet taip pat ir amerikiečių tarpe. Daugelį metų šokėjams vadovavo Lilija Stilsonaitė-Šateikienė, vėliau Vladas Sarpalius, Aldona Cvirkaitė-Pitkunigienė, 1945-60 m. Jadvyga Matulaitienė ir 1961 m. Alytė Miskevičiūtė-Nekrošienė.

1949 m. išvykus studijoms į Oxfordo universitetą, Anglijoje, kelius mėnesius jį pavadavo liet. jo valandose. J. Stukui talkininkavo ir Jonas Valaitis, daugelį Augustinas Stukas. Pirmajai tremtinių bangai pasiekus Amemetų turėjęs radijo programą New Yorke. Humoristines transliacijos dalis, "Iš dėdės Anupro sklepo", atliko akt. Vitalis Žukauskas. Dabar talkina Irena Veblaitienė, dailiojo žodžio menininkė.

1956 m. vasario mėnesį Jokūbas Stukas pralaužė ledus į televiziją! Kas trys mėnesiai buvo reguliariai ruošiamos lietuviškos televizijos programos per New

Nukelta į 11 psl.

"LIETUVOS ATSIMINIMAMS" 30 METŲ...

Atkelta iš 7 psl.

Yorko WATV stotį iš 13-jo kanalo Lietuviškos televizijos programos buvo skirtos Vasario 16-tos minėjimams, Vilniaus miesto ir šv. Kazimiero lietuviškumui parodyti, Baisiojo Birželio trėmimams, Kalėdų ir kitokių švenčių lietuviškų papročių populiarinimui bei kitom panašiom temom.

J. Stukui talkino visa eilė lietuvių rašytojų, aktorių, dailininkų, dainininkų, muzikinių vienet bei chorų, baleto artistų ir kt. Jo suruoštos lietuviškos televizijos programos, pareikaalvusios didelių išlaidų ir nepaprastai daug darbo, buvo neįkainojamas, milžiniškas įnašas į lietuviškos kultūros lobyną!

Sunku būtų suskaičiuoti kiek daug dainininkų, artistų ir kitokios rūšies menininkų yra dalyvavę "Lietuvos Atsiminimuose". Dar sunkiau būtų suskaityti šimtus, gal net tūkstančius, jaunų lietuvių ir lietuvaičių, kurie per visą eilę metų išmoko ne tik kalbėti, bet ir mylėti savo tėvų kalbą, lietuviškų dainų ir šokių, dalyvaudami J. Stuko radijo choruose ir ansambliuose.

Nesuskaitysime ir radijo suruoštų koncertų, piknikų ir kitokių subuvimų, kurie visuomet susilaukdavo visuomenės didelio dėmesio ir paramos. Neginčytinai galima pasakyti, kad "Lietuvos Atsiminimai" šiame Amerikos kampelyje žymiai padėjo sulaikyti nutautėjimą, ir net jį nustūmė bent 50-čiai metų

(Ištrauka iš sukaktuvio leidinio "Iškilmių programa", 1971.)

Algirdas Kačanauskas

Lietuvių Fondo suvažiavime, š. m. birželio 5 d. Chicagoje, prezidiumas. Iš kairės — dr. A. Razma, inž. V. Kamantas, LB tarybos pirm., inž. A. Sabalis; pranešimą skaito Detroito įgaliotinis inž. V. Kutkus. Foto K. Ambrozaitis

Lithuanian Foundation convenes in Chicago for annual report. The drive is to reach one million dollars for its 10th anniversary in 1972.

LIETUVIŲ FONDAS JAU PERŽENGĖ $700.000 SUMĄ

Iš Lietuvių Fondo Tarybos pirmininko dr. Gedimino Baulko pranešimo L. F. metiniame suvažiavime 1971 m. birželio 5 d. Čikagoje

...Malonu matyti L. Fondo veteranų veidu, taip pt sveikinu ir naujuosius narius, kurie įsijungė į Lietuvių Fondo šeimą.

Pradžioje ... noriu pažymėti, kad Lietuvių Fondas turi meniškai išdekoruotą mūsų mirusiųjų narių sąrašą - knygą, kuri mus lydi per visus mūsų metinius suvažiavimus (Nors tie nariai yra mirę, bet dvasioje jie yra visuomet gyvi su mumis).

1970 m. Lietuvių Fondo Tarybą sudarė šie asmenys: Dr. K. Ambrozaitis, dr. G. Balukas, pirm., Bern. Brazdžionis, dr. F. Kaunas, dr. J. Kazickas, dr. P. Kisielius, inž. V. Kutkus, F. Eidimtas, inž. V. Naudžius, H. Daras, dr. A. Razma, S. Rauckinas, sekr., A. Reklaitis, inž. A. Škudzinskas, agr. A. Šantaras, dr. V. Šimaitis, dr. R. Šomkaitė ir dr. J. Valaitis.

L. Fondo Taryba prėjusioje kadencijoje turėjo 5 posėdžius, kurių metu diskusijų netrukdavo, bet visuomet prieidavo prie bendro nutarimo ir sprendimai buvo daromi demokratiškai — daugumos nutarimu. Į L. F. Tarybos posėdžius buvo kviečiami ir Revizijos komisijos nariai, kurie turėjo progą stebėti ir Fondo valdybos ir tarybos veiklą.

L. F. valdyba, vadovaujama dr. Kazio Ambrozaičio, vykdė pagrindinį - administracinį L. F. darbą, kurį jie atliko su dideliu pasišventimu, darbštumu ir didele finansine nuovoka. Nežiūrint nepalankių 1970 metų kapitalo investacijos metų — L. Fondas per L. F. pelno paskirstymo komisiją sugebėjo paskirti 31 tūkstanti dolerių. Padėka priklauso L. F. pelno skirstymo komisijai, kurie daug valandų paskyrė šiam svarbiam Fondo darbui. (Komisiją sudarė: pirm. dr. J. Valaitis, dr. A. Razma, dr. F. Kaunas ir 3 nariai iš JAV Lietuvių Bendruomenės.)

Taip pat dėkoju Tarybos investavimo komisijai, kuri tvarko L. F. finansų investavimą (kartu su investavimo profesine bendrove).

Komisiją sudarė: pirm. V. Naudžius, H. Daras, dr. F. Kaunas, dr. P. Kisielius ir dr. V. Šimaitis.

Šiuo metu L. Fondui priklauso 2808 nariai, ir pagrindinis kapitalas jau perkopė $700.000.00 ribą.

Šių metų gegužės 15 d. mes, keturi LF Tarybos nariai (dr. Ambrozaitis, dr. Balukas, H. Daras ir dr. A. Razma) dalyvavome L. Fondo JAV Rytinio Pakraščio konferencijoje ir valiaus baliuje. Konferencija ir vajaus balius praėjo nepaprastai sėkmingai — New Yorkas surinko 7280 dolerių. Čia ypatinga padėka priklauso New Yorko L. F. vajaus komitetui ir jo pirm. dr. J. Kazickui, kuris nepaprastai daug darbo ir energijos padėjo šio parengimo pasisekimui.

(Baigdamas žodį, padėkojęs visiems tarybos, valdybos, komisijų, vajaus komiteto nariams, spaudai, spaudos bendradarbiams, radijo valandėlėm, lietuvių televizijai, Fondo nariams ir visiems bendradarbiams, kurie prisidėjo prie fondo augimo, pirmininkas kalbėjo):

...Lietuvių Fondas jau peržengė 700.000 dolerių sumą — artėja prie mūsų tikslo.

Kitais metais L. F. švęs savo veiklos dešimtmetį — šiam svarbiam mūsų organizacijos jubiliejui jau dabar pradėjome ruoštis. Kaip Būtų gražu, kad 1972-ji, Lietuvių Fondui jubiliejiniai, metai sutaptų su mūsų svajonės išsipildymu — milijono dolerių užbaigtuvių data!

Broliai ir sesės, tik pasispauskime, ir savo tikslą pasieksime ir tuo prailginsime mūsų tautinės kultūros amžių!

"Linksmieji broliai", atlikę programą "Lietuvos Atsiminimų" 30 metų sukaktuviniame bankete, Newark, N. J. Iš kairės — Alf. Petrutis, Alg. Kačanauskas, D. Slavinskas, Julius Veblaitis, akordeonistas.
"The Merry Brothers" at the 30th anniversary commemoration abanquet for "Lithuanian Memories Radio Program".

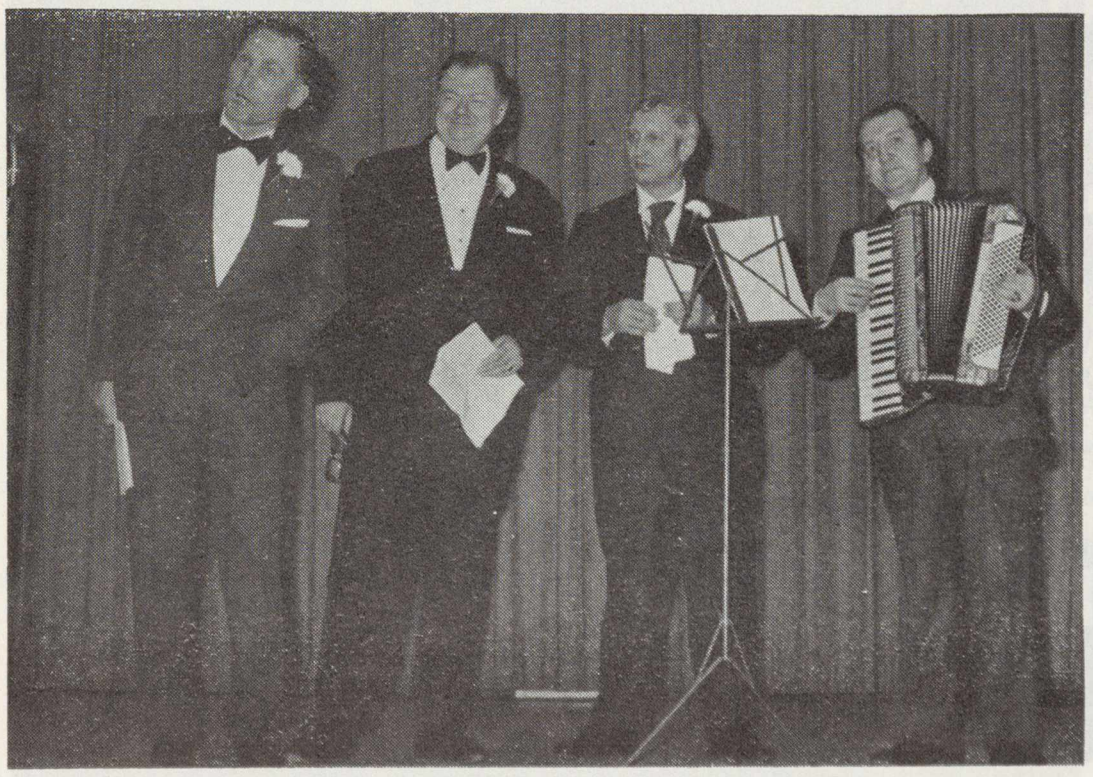

PHILADELPHIJOS L. CHORAS "VILTIS"

su dirigentu Leonu Kauliniu (deš.).

"Viltis" chorus (Hope) of Philadelphia, Pa.

Foto K. Cikotas

VEIDAI IR VAIZDAI

(Faces & Places)

MONTREALIO AUŠROS VARTŲ CHORAS,

Iš dešinės matyti — Aušros Vartų kleb. T. L. Zaremba, solistė Gina Čapkauskienė, choro dir. Mme Madelaine D. Roch, akomp. Mlle C. Pelletier, choro vadovas A. Keblys.

"Aušros Vartai" chorus (Gate of Dawn) of Montreal, Canada.

Tony's Photo Studio

Nuotraukoje matome chorą, solistę, akompanistę ir choro vadovus po 20 metų sukaktuvinio koncerto. Choras dainavo J. Naujalio, J. Gaidelio, J. Bendoriaus, S. Šimkaus, J. Tallat-Kelpšos, M. K. Čiurlionio po vieną dainą; G. Haendelio Aleliuja iš "Mesijo", G. Verdi "Lėkit, mintys" ir čigonų dainą. Sol. G. Čapkauskienė padainavo V. Kuprevičiaus "Lakštingalos giesmę" ir W. Mozarto ariją iš "Užburtosios fleitos".

MONTREALIO AUŠROS VARTŲ OKTETAS

I eil. (iš kairės) — V. Kačergius, choro seniūnas, H. Celtorius, Mme M. D. Roch, okteto dirigentė, A. Keblys, okteto vadovas; II eil. — A. Gudas, R. Bulota, A. Rusinas, A. Urbonas, P. Žukauskas ir A. Jankus.

An octet of the Gate of Dawn parish in Montreal, Canada.

HARTFORDO MIŠRUS CHORAS "AIDAS",

vadovaujamas Jurgio Petkaičio.

Foto A. Jaras

"Aidas" chorus (Echoe) of Hartford, Conn. celebrates its 20th anniversary.

HARTFORDO CHORAS "AIDAS"

Prieš 20 metų Hartforde įsisteigęs lietuvių mišrus choras (iš pradžių oktetas), vėliau pasivadino "Aido" choru. Jam diriguoja energingas muzikas Jurgis Petkaitis.

"Aido" choras rengia koncertus ne tik Hartfordo ir apylinkių lietuviams, jis kartkartėmis taip pat išvyksta ir į kitus miestus pakoncertuoti; dalyvavo Dainų šventėse Chicagoj ir New Yorke.

Hartfordo "Aide" choristų yra ne vien iš Hartfordo, bet ir iš Springfieldo, Mass., Manchesterio bei Wethersfieldo, Conn.

Veiklos dvidešimtmečiui "Aido" choras yra numatęs išleisti savo įdainuotų dainų plokštelę.

Choro valdybą sudaro: Kostas Jurkevičius, pirm., Petras Brazdžionis, vicep., Danguolė Banevičienė, sekr., Zita Dabkienė, kasininkė ir Saulius Lišauskas, narys jaunimo reikalams. (J. B-tas)

Foto P. Jaras

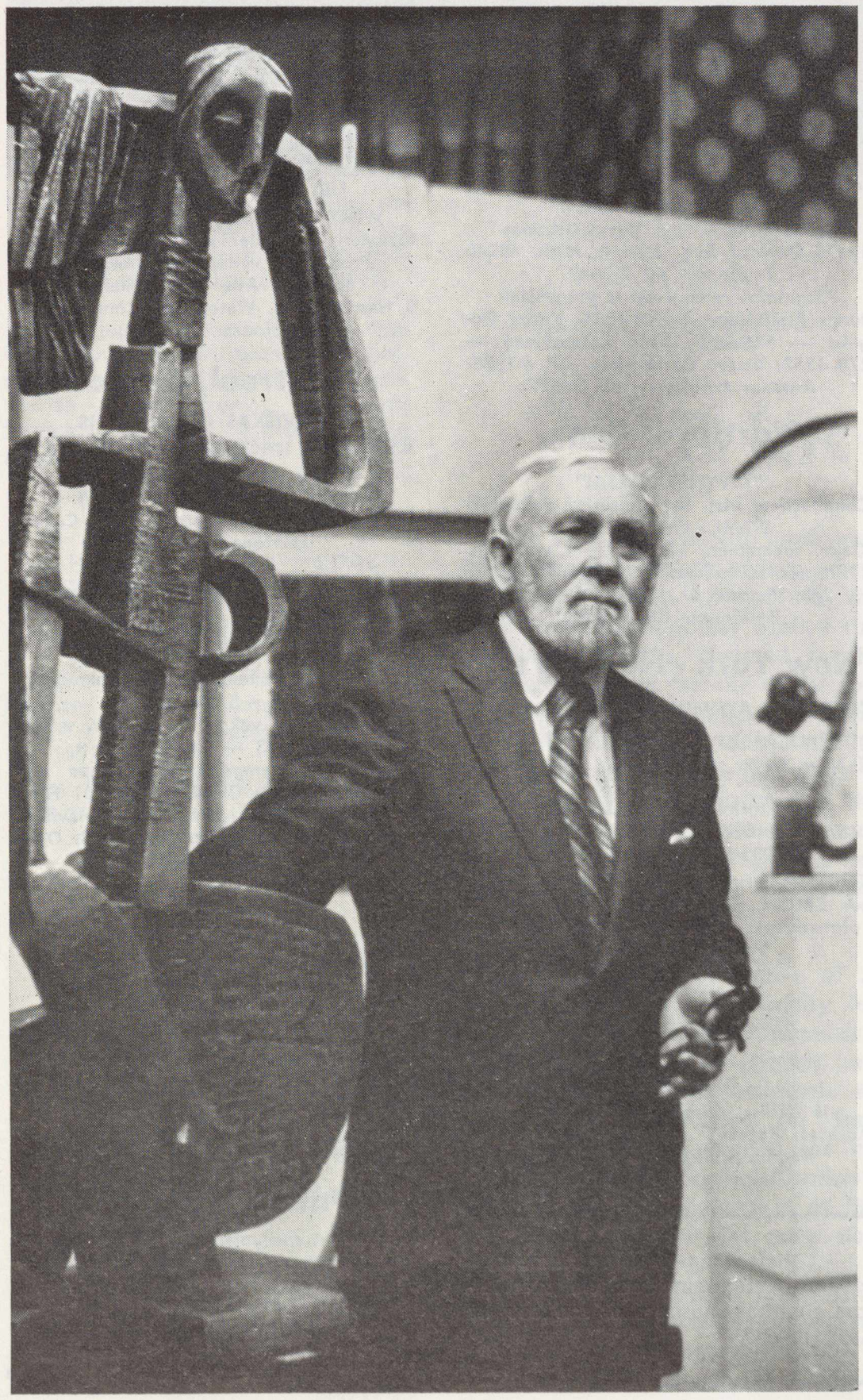

Dail. K. K. Jonynas dailės darbų parodoje prie skulptūros. — Gegužės 22 d. New Yorke buvo atidaryta sukaktuvinė dail. Jonyno 40 kūrybinio darbo metų paroda, kurioje išstatyta grafikos, skulptūros ir kt. darbų.

Artist V. K. Jonynas in New York during the 40th anniversary commemorative exhibition of his works.

Foto V. Maželis

V. Dovydaitis, Vokietijoje buvęs dail. V. K. Jonyno reikalų administratorius, dabar gyvenąs Los Angeles mieste, buvo nuskridęs į parodos atidamą.

V. Dovydaitis (first from left) of Los Angeles attends the exhibition.

Nuotraukoj — Dail. Jonyno sukaktuvinėje parodoje dailininkas su savo artimaisiais ir giminėmis. Iš kairės: Vincas Dovydaitis)iš Kalifornijos), dail. I. D. Griežė-Treinienė (iš Bostono), sėdi — R. Jonynaitė Zotovienė (iš Detroito), inž. Kęstutis Jonynas su žmona, dr. Giedra Jonynaitė-Traucone (iš Stemfordo), dailininko duktė su vyru ir dail. Jonynas.

Grupės viduryje matyti skulptūra "Leda", lieta aliuminijume.

ADMINISTRACIJA RAŠO

Garbės prenumeratoriai, atsiuntę po $12.00 prenumeratos:

Kun. F. Gureckas, Lemont, Ill., Alf. Mikulskis, Cleveland, Ohio.

ŽURNALUI PAREMTI AUKOJO:

Po $5.00 — J. Bičiūnienė, Chicago, Ill. B. Macianskis, Chicago, Ill., A. Pranys, Mountain View, CA.

Po $2.00 — V. Adomavičius, MD, Akron, OH, B. Čižikas, V. Dambrauskas, J. Valiukevičius, Chicago, Ill., V. Gaidelis, Omaha, NB, J. Olšauskas, Amsterdam, N.Y., M. Šarauskas, Winnipeg, Canada, J. Vaičkus, Kearny, N.J., E. Venckūnas, Santa Monica, CA.

Po $1.00 — J. Ramaska, Chicago, Ill., C. V. Stokas, Baltimore, MD, F. Urbanavičius, Pittsburgh, PA.

'Lietuvių Dienų' metinis

PIKNIKAS

šiais metais įvyksta
rugsėjo 12 d., sekmadienį,
McCambridge Parke,
Burbank, Calif.

Daug pievos, medžių ir pavėsio.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis, 'Draugas', 'Marginiai', 'Terra' Gifts International.
Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas.
Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa", St. Anthony's Parish Library.
Grand Rapids, Mish. — J. Belinis.
Kenosha, Wis. — B. Juška.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Conception Convent.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda".
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.
Melbourne - St. Kilda — N. Butkūnas
St. Kilda — N. Butkūnas.
Sydney — Kun. P. Butkus.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušroras, A. Kuolas, P Misevičius,
Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish Library)
Sudbury, Ont. — Kun. A. Sabas.

Venecueloje

Caracas — Kun. A. Perkumas.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 11:30 — 12:00 p. p.
Liet. Radijo valandėlės klubo pirm. **Stasė Pautienienė;** ižd. **J. Mitkus,** 3375 Bennett Dr., Hollywood, Calif. 90068; Programos vedėjai: Vl. Gilys, P. Jasiukonis, vyr. red. **S. Pautienienė,** 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403; Telef.: 829-3779

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFMM 93,1 mgcl.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave., Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.
AM 1430 klc., FM 107.9 megaciklų
WHIL Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m., vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima **sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m.**
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10 val. — 11 val. priešpiet.
Šeštadienį ir sekmadienį 8:00 — 9:30.
"Vakaruškos" pirmad. vak. 7:00 — 8:00.
Visos programos iš
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS
Seniausia liet. radijo programa Amerikoje.
Įsteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m.
Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro
(išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas **Petras Petrutis.**
Transliuojama iš nuosavos studijos
2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE
INSURANCE

Jei reikia apdrausti namus, automobilį, gyvybę ir pn.. pirkti ar parduoti nuosavybę,
Telefonuokite NO 4-2919
arba apsilankykite įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029.

LITHUANIAN RADIO FORUM
Bi-Lingual Civic program in English and Lithuanian
Produced by **Anthony J. RUDIS**
Listener Participation Program
PHONE 445-6842 and ask a question
Saturday 8 p. m. to 9 p. m.
WXRT-FM 93.1 MHz.
Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Prorama
TĖVYNĖS GARSAI
Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.:: 382-9268.

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Vedėjas — **Ralph Valatka**
Telefonas: 537-5550.
17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219
Arba Briedis, Realty Tel. 883-5244.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE
WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8 val. — 9 val. ryto.
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. — inž. **Vacys Urbonas.**
17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240
Telefonas: KE 7-9642.
Programos redaktoriai ir pranešėjai:
Jonas Kriščiūnas — 846-4245; **Kazys Gogelis** — 535-6683; **Rožė Ražauskienė** — 278--1353; **Stasys Garliauskas**—TA 6-1385; **Antanas Janušis** — VE 5-8317.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connnecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WBMI - FM 95.7 mc.
Kiekv. sekmadienį 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius.**
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šeštad. 5 — 6 v. p.p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirmad vak. 8:05 — 9:00 — 89.5 mg.
Vedėjas J. J. Stukas.

"LAISVĖS ŽIBURYS"
Girdima **kievieną sekmadienį**
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: **Romas Kezys,** 62-15 69 place,
Middle Village, N. Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

— Visiems mūsų prenumeratoriams primename, kad jau pats laikas siųsti prenumeratos mokestį už 1971 metus.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė
Sekmadieniais 6 val. popiet.
per WCMF-FM, 96,5 mc.
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: **Pr. Puidokas,** pirm., 580 Wilkins St., (14621); **A. Cieminis,** vicep.; **R. Kiršteinas,** sek. 229 Nester St. (14621); **V. Žmuidzinas,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė.
Programų vedėjai: O. Adomaitienė, A. Cieminis, V. ir N. Draugeliai, A. Dziakonas, St. Ilgūnas, R. Kiršteinas, Br. Krokys, V. ir B. Litvinai, J. Šipaila, D. Šiuriliene, V. Žmuidzinas.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA
WBRY, Waterbury, 1590 kilocysles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00.
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708.
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius.**
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
7 radijo programos savaitėje
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
4 — 5 val. p. p.
Trečiadienį vak. 7 — 8:15 v. v.
Šeštadienį 3 — 3:30 val. p. p.
Visos programos transliuojamos iš Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas **R. Simanavičius.**
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO.

Lithuanian and other captive nation representatives shown on the color TV program of George Putnam in Los Angeles (KTTV-11).

Los Angeles lietuviai ir kitų tautų atstovai G. Putnamo TV programoje įteikia šiam žymiam televizijos komentatoriui Pavergtų medalį už nuolatinį ir drąsų laisvės gynimą.

CAPTIVE NATIONS MEDAL TO MR. GEORGE PUTNAM

(Excerpts)

From a presentation by Mr. George Putnam, commentator on KTTV-11, Los Angeles, on July 19, 1971.

The President of U.S. designates each year in July a Captive Nations

Continued — next page

Lithuania's Determination:

To Live Free and Independent

June 22 marks the 30th anniversary since that fateful moment in our history when, at the outset of the German - Soviet war, the Lithuanian nation rose unanimously against the Soviets occupying Lithuania, declared to the world the restoration of the exercise of the sovereign rights of the Lithuanian people, and formed a temporary government. All this could have been accomplished only by a people whose national consciousness had been nurtured in the distant era of the princes, in the times of national rebirth and of the battles of independence, and was given ultimate maturity in the peak years of independence.

Today, from a perspective of 30 years, we look back with deep solemnity to one of the most tragic periods of Lithuania's history.

The shameful Nazi - Soviet pact of August 23, 1939 condemned Lithuania to Soviet enslavement, which started on June 15, 1940, when the Soviets occupied the country. That very day initiated the Sovietization of Lithuania and a systematic destruction of the Lithuanian people, climaxing in the mass deportations of June 14 - 18, 1941.

The cruel oppression notwithstanding, resistance to the occupant began instantly and swept the entire country, increasing with each passing day.

The resistance, led by the Lithuanian Activist Front, was nurtured by the underground press. The main purpose of the resistance was to restore the exercise of Lithuanian sovereignty, interrupted by the occupying power. A favorable moment for the fulfilment of this task came on June 22, 1941, with the German attack against the Soviets. The secretly hoarded weapons were now turned against the military forces of the occupying power. In the morning of June 23 Radio Kaunas announced to the world that Lithuania's sovereignty had been restored. A provisional government of Lithuania was constituted forthwith. Thus, when the German troops had reached Kaunas three days later, they found it already under Lithuanian rule and administration. Many determined men perished heroically in the struggle, bet the great goal was achieved. Uprising erupted not only in Kaunas, but in many other Lithuanian localities as well. In this manner the Lithuanian nation had proved its determination to live freely and independently.

On June 24 the provisional government convened for its first session and immediately assumed the tasks of restoring order and of administration. This action came as a surprise to the new occupying power in Lithuania and was not in accord with its expansionist policies.

Continued next page

Captive Nations Week, 1971

By the President of the United States of America

A PROCLAMATION

From its beginnings as a nation, the United States has maintained a commitment to the principles of national independence and human liberty. In keeping with this tradition, it remains an essential purpose of our people to encourage the constructive changes which lead to the growth of human freedom. We understand and sympathize with the efforts of oppressed peoples everywhere to realize this inalienable right.

By a joint resolution approved on July 17, 1959, the Eighty-Sixth Congress authorized and requested the President to issue a proclamation each year designating the third week in July as Captive Nations Week.

NOW, THEREFORE, I, RICHARD NIXON, President of the United States of America, do hereby designate the week beginning July 18, 1971 as Captive Nations Week. I invite the people of the United States of America to observe this week with appropriate ceremonies and activities, and I urge them to give renewed devotion to the just aspirations of all peoples for national independence and human liberty.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand this ninth day of July, in the year of our Lord nineteen hundred seventy-one, and of the Independence of the United States or America the one hundred ninety-sixth.

RICHARD NIXON

"...But History Teaches Us To Hope..."

Congressman Edward J. Derwinski (Rep., 4th, Ill.) led the annual Captive Nations Week observance in the House of Representatives on Wednesday afternoon, July 21, 1971. In his remarks, Derwinski emphasized the need for greater concern in the free world over the plight of the captive peoples of Communism.

"Captive Nations Week assumes greater importance today than at any time in the twelve years since President Dwight D. Eisenhower signed into law the week which we observe in the cause of world freedom," Derwinski told the House.

"A totalitarian structure that is built upon an atheistic contempt for God and an amoral disregard for man contains within itself the seeds of its own destruction. When these seeds will germinate no one can foretell, but history teaches us to hope rather than to despair," Derwinski said.

In referring to the situation in China in relation to President Nixon's proposed visit to Peking, Derwinski stated that "President Nixon certainly will not travel to Peking unless thre is, in full actually, a cease-fire in all of Indochina, return of all POWs, and release of all U. S. citizens held by the Red Chinese before he sets foot in Peking."

In commenting on the situation in Poland, Derwinski described the situation there as a retreat rather than progress for the people of Poland.

"There are many reasons to believe that the Gierek rule will be much less 'Polish oriented' and much more internationalist and cooperative with the international purposes of the Communist Party and of Moscow than the predecessor Gomulka regime," the Congressman said.

"The sympathies and enthusiasm of the political experts who welcome the 'new spirit of managerial technocratic' leadership in Poland seems to be completely misplaced and unwarranted," Dedwinski added.

"The infamous Brezhnev Doctrine applied to the Eastern European satellites of the Soviet dramatizes the determination of the dictators of the Kremlin to maintain their tyrannical hold on the peoples of Eastern Europe who are without exception anti-Communist. It is also necessary for us to take note of the activities of the U.S.S.R. in the Middle East, where they not only threaten the State of Israel but, in effect, are slowly asserting greater control over the radical Arab Governments. The newest developments in Sudan are evidence of this," Derwinski told the House.

FREE AND INDEPENDENT...

Continued from page 17

The Nazis used threats, deceit and lures in trying to transform the provisional government of Lithuania into an instrument of their policies, but their efforts were in vain. After six weeks of existence the provisional government was forced by the occupying power to stop its activity against its own and the nation's will.

Thus ended the last flare-up of independence, extinguished by new oppressors. Three years of Nazi terror followed, during which the Lithuanian nation again built up a country-wide resistance movement. It was under these conditions of underground resistance that a unified body of political leadership for the battling nation was created in the form of Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas **(The Supreme Committee for Liberation of Lithuania). In 1944 the Nazi occupation was replaced with its Bolshevik counterpart, which continues until this very day.**

Thirty years now having elapsed since that majectic moment of Lithuania's history, we can boldly proclaim to the world today that the Lithuanian nation shall not rest until its sovereignty is restored. The proofs of this are many:

The revolt of 1941,

the all-encompassing resistance of the nation against the occupying powers,

the heroic struggle of Lithuanian guerillas,

the elemental striving for freedom by the enslaved Lithuanians,

and the increasing determination of the politically conscious Lithuanian diaspora to work and to bear sacrifice in order to bring the day of liberation closer.

The hopes for Lithuania's resurrection are even more strengthened by the fact that a large number of states do not recognize the present occupation as legitimate.

(Excerpts from the declaration of The Supreme Committee for Liberation of Lithuania on the Thirtieth Anniversary of Lithuanian National Uprising)
New York, April 30, 1971

CAPTIVE NATIONS MEDAL...

Continued from page 17

week to honor the countries trapped behind the Iron Curtain by the Communists yet struggling on for their freedom. There are 28 such countries and representatives of 11 of them are in the studio at thsi time – people whose closest of relatives have been severed from them and remain beyond reach.

You represent: Cuba, Armenia, Bulgaria, Czechoslovakia, Byelorussia, Croatia, Estonia, Latvia, Poland Lithuania, Ukraine...

Here they are! I would now like to have to join us Olgierd Kleinot, the president of Americans for Freedom for the Captive Nations and Nicolas Medvid, the Chairman of the group. Welcome, gentlemen!

Introduced by Mr. Medvid, Dr. Olgierd Kleinot, president of the Americans for Freedom for the Captive Nations had this to say:

Dr. Kleinot: — Thank you, Mr. Putnam. We have come here today to honor you with the highest award that our committee, Americans for Freedom for Captive Nations can give to anyone. It is the President Eisenhower Captive Nations proclamation medal. Over the years you have brought Captive Nations to huge audiences. Your analysis and One Reporter's Opinions have become classics on the subject of law and freedom, freedom under law and rightful government as opposed to tyranny. Now I'm proud and privileged to present you with the Captive Nations medal. It has a likeness of President Eisenhower and it has the words inscribed: THE PRESIDENT TO ISSUE A PROCLAMATION EACH YEAR UNTIL FREEDOM AND INDEPENDENCE ARE ACHIEVED FOR ALL CAPTIVE NATIONS OF THE WORLD.

Mr. Putnam: — What a beautiful thought, and how grateful I am indeed, to you, Doctor, and to you, Sir and to all of these wonderful people who gathered again this year with us. And we will continue to set aside this one week of each year whether or not the President of the United States in the future shall issue such a proclamation; whether or not the American people are wholeheartedly in support of it; whether or not people choose to remember; we will remember! And certainly you will, because you have your loved ones trapped behind the Iron Curtain. If only we could tell America the true meaning, that which is in the hearts of these wonderful people. They know from experience, direct experience, what it is to enjoy freedom. They know that freedom is not free. And that as long as tyranny exists in the world, be it fascism, or nazism, or communism, there can not be true freedom among men.

I thank you with all my heart and I thank each and everyone of you; and come back year after year as long as I am on the air!

Captive Nations Week 1971 commemorated at the New Mall of Los Angeles County. The yellow-green-red flag of Independent Lithuania is presented alongside those of the other captive nations.

"Pavergtų Tautų Savaitės" minėjimo dalyviai prie Los Angeles miesto centre įrengto naujo molo. Tarp kitų tautų matyti ir Lietuvos trispalvė

LITHUANISTICS

ANOTHER RAIDER OF LETTOWE

Besides Henry Bolingbroke, later King of England, another English knight might have served the poet Chaucer as his Knight in Cantenbury Tales, who "In Lettowe hadde reysed". The Listener of London (Oct. 31, 1963) prints a talk by Elizabeth Salter over the British radio in the Third Progamme series, in which she said:

"The man who might well have served as model for Chaucer's Knight in the Cantenbury Tales was Henry of Grosmont, Duke of Lancaster and Derby. He was one of the most famous generals in the mid-fourteenth century — and the father-in-law of Chaucer's patron, John of Gaunt. He was born in the Welsh March country, but became a great traveller — chroniclers speak of his activities in the French and Scottish wars, his campaigns against the heathen in Lithuania, Cyprus, Rhodes, and he seems to have been the hero of his ege. The reverent, slightly archaic tone of Chaucer's description of the Knight would suit these facts: Henry of Grosmont belonged to an older generation. Though he and Chaucer served in France in 1359, Chaucer was the young squire of about twenty — Henry was neering the end of his life: he died in 1361."

V. Š.

Books & Periodicals

Balzekas Museum of Lithuanian Culture Progress Report, Chicago, Ill. 1971. 32 pages, illustrated.

In his President's Report, Stanley Balzekas, Jr., writes of the great interest the museum has created since its formal opening on June 22, 1966, already then attended by more than one thousand people "interested in fine arts, humanities and ucltural endoavors."

The publication depicts the policies followed since inception, shows important moments in the development of its many departments together with photos of staff and museum members as well as outside contributors, and talks of future goals that will "not only benefit the museum and its members but all people."

The expanding institution olready lacks space — a lecture room, a fine arts gallery, a new library. To provide these facilities the museum has embarked upon a special Building Program "Buy a Brick". Each $10 donated provides a brick for the above additions to the Museum with the name of the donater permanently imprinted in the brick.

(Checks for the amount of the donations are to be made out to the Balzekas Musuem of Lithuanian Culture; 4012 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632.

Membership of the Museum are also anticipated: Life — $100; supporting — $25, annual — $10.)

SNOBBERY & IGNORANCE

Congressman Derwinski's remarks of some American Politicians

Senator Muskie's recent remark that, "...there are different types of Communism, some are better than others...", and Cenator Mike Gravel's contention that, "we have a paranoia that Communism is something to fear...", point out, once again, the dangerously low caliber of leadership which exists in the Democratic Party today.

Since 1945 more than nine million refugees have come to the United States and Canada fleeing Communism in 18 different countries — and yet, Senator Muskie, perfectly content to ignore this, would have us believe that many communist governments aren't so bad after all!

During the reign of Soviet terror in Russia, more than twenty-one million people have been killed or executed, and while this same colossus makes new advances into Africa, Latin America and Asia — Gravel tells us that we have nothing to fear!

I cannot believe that the American people would be willing to entrust national leadership to these two incredibly naive politicians. Their attitudes about Communism come not from experience as seasoned diplomas but, instead, smacks of snobbery and ignorance. Their remarks insult not only the experience and maturity of the American people, but make light of the sufferings endured by the Chechoslovak nation in 1968, the Poles who lost their lives in the December 1970 uprisings in the Baltic seaports, and the Cuban refugees who are still being airlifted out of Havanna today.

ARTIST'S WIFE

From a novel by JUOZAS TININIS

Continued from the last issue

CHAPTER THREE

It is indeed a pleasant surprise which neither Antanas nor I have expected. Who could have thought of it, another Lithuanian soul right here in the hospital! Both Antanas and I immediately present ourselves giving our names and we are thus formally acquainted. My guess is that she is no more than thirty summers of age. She is wearing an angular uniform cap pinned on a luscious head of black hair and the effect is most becoming.

— How long have you been working here? — I inquire as I am filling up her bag of bread slices.

— It's only my second day.

— Do you have many patients to look after?

— Not too many. The only trouble is that my English is not sufficient.

— A trifle. You'll catch up with this in time.

— And otherwise, how do you like being a nurse-aid?

— Not bad at all. I'm just about coming into my earlier profession. I was a full nurse in Lithuania.

— Well, it must be depressing to a nurse-aid after being a full nurse.

— Such is the fate of all of us emigrants and we should not take it too much to heart. Our first object is to complete the two years working obligation of our contracts. Then we can try to recover our professional work we have lost.

— There you go speaking your Lithuanian again. Speak English! The corpulent kitchen woman is growling, apparently envious of my efforts to entertain a nurse.

— You see what country we are living in! Impossible to have a conversation in one's own native language.

Duty bound Yuzie Vingytė hurriedly leaves the kitchen with her bagful of sliced bread. Apparently she is greatly pleased to have met with her own countrymen.

Next day Vingytė comes to the kitchen again. I notice that Antanas has taken a liking to her. He comes right up and starts talking:

— Well, how are you getting along? Any trouble with your work?

— No. Only that it is a dreary one to the utmost.

— Why, you are working with human beings and still complaining of dreariness. I just cannot understand it..

— Australians are quite distant from Lithuanians, both in spirit and mentality. It is not easy to come to a common understanding with them, unless you are willing to discuss horse races.

Together with Antanas we are now daily meeting Yuzie Vingytė. She always finds a reason to visit the kitchen, mostly though when her patients want some food. Meeting together, the three of us have a chance to exchange a word, a sentence. As time is passing she gets to be quite congenial and close to us, a person whose company we much enjoy.

Weekdays in the hospital kitchen are passing unnoticeably quick. In advance I know what I'll be doing on my free Saturday and Sunday: the first day will be dedicated to painting and the next one — to bathing and a meeting with Moira.

A couple days ago already I have bought myself an easel and a selection of paints. My palette, too, has long been waiting to be grasped in my hands. Thus soon the paint brush will be on its tour again.

As dawn is breaking on Saturday, I rise early and hurriedly gulping down a couple cups of coffee, huddled in a dressing gown, I retreat to my studio where a fresh canvas is awaiting me, all set up, and prepared on the easel from last night. I fix up some colour mixtures and in pursuance of a sketch I had prepared in advance I start painting a picture that will be called "Bird of Time". Stepping aside for only a few slight intermissions, by evening I have my picture finished: a bird in blue, a graceful girl in the prime of her youth, and a male, time-aged and gray-haired. One of the bird's wings is fluttering in space unimpeded, while onto the other one — the old man is holding on as he is borne up into the heights. The girl is also reaching into the air with her outstretched right arm: she too strives to retard the vanishing blue bird, yet in her hands only a few feathers are left remaining.

I am happy that my first painting attempt in Australia is rather successful. Only a few details remain to be finished out. These I will complete within a few rush breaks during the coming week.

This evening I lie down to bed quite satisfied, and in my dreams I am taking up a new painting in which I have as a model a most charming, graceful fairy.

I get up quite late on Sunday. Obviously, my strength was utterly consumed by painting that I needed so much sleep. Quickly I set my place in order, have a slight breakfast and leave for a service at the Cathedral. It is close to ten o'clock and I arrive in time.

Everybody is in deep prayer at the Cathedral. I alone cannot collect my thoughts. They are hurriedly flying toward Moira whom I shall soon meet at Palm Beach.

Finally Mass is over. I have attended it only physically, not in spirit. If this is sinful Moira is to be blamed.

Leaving I encounter Yuzie Vingytė on the steps of the Cathedral. Chattering we cross over to the other side of the street where the big park expands, crisscrossed by paved pathways wandering among the luxurious gum trees. The nurse is in bright spirits this morning and is prone to talking:

— Are you in a hurry to get home?

— No, I have time until two o'clock.

— Wouldn't you care to visit the city museum with me? I hear there are many things of interest to be found there.

— It never occured to me that you could be interested in museums.

— There are many things that interest me.

The museum building is situated on the same street as the Cathedral. It takes us only several minutes to reach the place.

Inside, our first stop is in the section of Egyptian excavations. We are standing before a mummy, exquisitely preserved. A script in English that is attached to the sarcophagus announces that this is the daughter of an Egyptian nobleman and she has died during the reign of a king of the Ramses dynasty. Part of the shroud covering the right hand fingers of the mummy is torn off. Perhaps some sacrilegious person of old had been searching for gold rings on the fingers.

— Algis — it's the first time Yuzie is calling me by name, — just look at the beautiful red color that her nails are polished. Exactly like a girl of our times.

— Egyptian women had reached great perfection in the art of cosmetics. Our own chemists cannot rediscover the secret formulas by which ancient Egyptian dyes were produced — dyes, the intensity of which even the flow of time does not diminish.

— This astonishes me, Algis.

— I once had a girl friend who also liked to polish her finger nails in a similar colour.

— And where is your girl friend now?

— She met her death during the bombardments of Germany.

— How distressing. I am sorry for you. What a piteous loss.

— She still lives in my soul.

— I understand you: you cannot forget her.

— A woman you have loved, you will never forget.

— Except that life shows us something different. Men often forget their beloved ones the moment another woman — more interesting or more beautiful — steps into their path. Isn't it so?

— No. Each and every woman who has been loved leaves imprints upon the soul of the man; no matter how great or not so great the imprints are, time cannot eradicate them altogether. And the memory of the woman will keep following the man throughout his life, whether he was left by her or left her for the sake of another woman.

— If it is so, then it's worth to love and to be loved..

— Yes indeed, it is worth to: no matter whether love was a happy one or not. And, by the way, why is there no golden ring adorning one of your little fingers?

— My betrothed has perished in Lithuania as a partisan in the freedom struggles that took place in the country's forests against the invading Russians.

— My sympathy! Now I can understand why you are always so sorrowful. The loss of a loved person enshrouds your face in sorrow and for a long time keeps embittering your life.

We visit other sections of the museum too. In common with me, Yuzie Vingytė is especially attracted by the marble statues of ancient Greeks and Romans.

Two hours have passed by of walking around and admiring the aged statues, the classic paintings of different periods, before we leave and are in the street again. Here we are met by the bright sunshine of an Australian day and by the comforting view of the park.

I now escort the nurse home. Her dwelling is not far away, right close to the Cathedral, in the suburb of Wooloomooloo. I am doing this not just for the sake of politeness, I also feel friendliness and a pity for her. She is so lonely and unhappy in this alien Australian town.

(To be continued)

IN MEMORIAM

We pause for a moment to dwell on the tragic, untimely event of the author's, Juozas Tininis', death that occured on August 2, 1971 as we were going into press with this September issue.

Continued on page 21

LITHUANIANS MAKE NEWS

HELLO, RUTA!

● On Flag Day in June **Ruta Lee** (Rūta Kilmonytė) renewed her TV appearances in Hollywood (co-hostess of TEMPO, channel 9), after a manth's engagement in Texas where she played with great success the title role of "Hello, Dolly" (See Lith. Days of May). She received many welcome calls and much mail, addressed mostly "Hello, Dolly".

A visiting congressman in an interview expressed the wish that the Washington audiences could also see her perform "Dolly" alive in the nation's capitol.

The following day already, in her capacity as President of Thalians Rūta Lee was conducting a wrecking ceremony that started demolition of old medical buildings in order to give way to a new expanded medical complex – the Thalians Community Mental Health Center of Cedars - Sinai Medical Center. This is to be a $100 million facility to serve the mentally ill of all ages of the Hollywood and Wilshire districts. Situated on a 24 acres site at Alden Drive and Hamel Road, it will be completed in 1973, this ground-breaking is to start this September.

● President Nixon's overtures to China may bring the release of an American Lithuanian, **John Thomas Downey (Daunis)** of New Britain, Conn. He was flying with Richard Fecteau of Lynn, Mass. from Korea to Japan in 1952 and was forced down in Red China. Both were civilian employees of the U. S. Army. Downey received a life sentence for espionage, Fecteau 20 years. The mother, Mrs. Daunis was allowed to visit her son.

● **Kazys Merkis** and Juris Ozols, a Lithuanian and a Latvian chess player respectively from Boston, were among the recent joiners of the Correspondence Chess League of America to contend via the international postal chess for the second World Cup.

IN MEMORIAM...

Continued from page 20

Four pages of the magazine's Lithuanian section are dedicated to the memory of its literary editor, to an eminent Lithuanian author and educator: with testimony of the deep sorrow and bereavement that the stunning blow has caused to the friends and colleagues of the late Juozas Tininis.

Amongst pledges to carry on the unfinished works of the lonely author there remains also this — to complete the translation to readers in English of his ARTIST'S WIFE, an endeavor to which he was most dedicated himseif.

A. A. MILUKAS,
Translator

BOOKS & PERIODICALS

In reviewing a recently published book whose author is a senior Polish archeologist, Tadeush Sulimirski, "Prehistoric Russia: An Outline", Chester S. Chard of the University of Wisconsin says:

"Those seeking to form a picture of presistoric Russia would be better advised to consult the relevant sections of Stuart Pigott's Ancient Europe (Chicago, 1965) and the writings of Marija Gimbutas, especially "The Indo-Europeans: Archeological Problems.... (American Anthropologist, vol. 65; no. 4,1963.) and Bronze Age Cultures in Central and Eastern Europe (The Hague, 1965)."

Mr. Chard's review appeared in the June, 1971 issue of the Slavic Review.

This issue also contained the following report of the Conference on Baltic Studies: "This scholarly organization with chapters in Canada, Australia, Sweden, Germany, and the United States, held its Second International Conference at San Jose States College in California, Nov. 26-29, 1970. Some four hundred persons from universities and research institutions in sixteen countries were in attendance for the four days of sessions. In addition to panels devoted to Baltic Law, linguistics, literature, and sources for Baltic studies, developments in the modern period received special attention with sessions devoted to "Early Post-World War I Baltic Relations with Neighbors", "The Baltic Communist Parties, 1918-1940," and "The Baltic Role in the Soviet Union After World War II". Baltic theater, folklore, and mythology were also the focus of separate sessions. It was noteworthy that many of the participants were also members of the American Association for the Advancement of Slavic Studies, since scholarly endeavors of these two organizations tend to overlap." The above report was written by Edgar Anderson of San Jose State College (V. Š.)

Lithuania in Philately, 3

By **A. Bernotas**

POLISH AUTHORS WHO WROTE ON "LITHUANIAN THEMES"

3. Josef Ignacy Kraszewski (1812 -1887), a most prolific Polish writer and historian, was born in Romanow, government of Gardinas, that is in historical eastern Lithuania, but his parents came there from Mazuria, E. Prussia. After gymnasium in Swisloče, from 1829 he studied history and literature at the Vilnius University. In 1831 he became involved in the insurrection and was imprisoned for a year. After that, he moved to White Russia, then to the Ukraine and to Poland. He left Poland definitely in 1863, living in Germany and Switzerland, where he died.

While living in Vilnius, he was attached more to Lithuania than to Poland. During his first decade he wrote four huge volumes on the history of Vilnius; also two volumes on the history of Lithuania till Vytautas times. About Vytautas the Great he wrote a special study. He collected Lithuanian songs, legends and myths and all this material he included in his works. His work "Anafiel" is constructed of three parts — "Vitolio rauda" (Vitolis' Lament), "Mindaugas" and "Vytautas' Fights".

He also wrote novels of which "Crusaders" and "The Duke" are both on ancient Lithuanian history. Many of his studies were printed at the contemporary press of Vilnius. He was in contact with many Lithuanians of his period. In all he produced about 300 volumes of literature. Many of his works on Lithuanian themes were translated into the Lithuanian language.

A. Mickevičius — J. Slowacki — J. I. Kraszewski

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ UŽ VISAS TAUPYMO SĄKAITAS

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŲSKITE ČEKĮ DABAR.

6% UŽ TERMINUOTUS HOUSING CD INDĖLIUS

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI $20,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

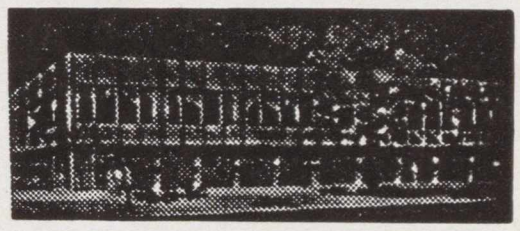

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUSKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656.6330 ir 242-4395

LADIES AND GENTLEMEN

Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A. and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, Strengthening Hair, Root growth, and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed.
Listed in Druggist Red-Blue Book. JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply $6.00. Money Order, P. P., Send today —

J I B LABORATORIES

1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill.

IV Dainų šventės klausytojų dalis didžiulėje Amfiteatro salėje, Chicagoj liepos 4 d.

Atkelta iš 5 psl.

visas didysis choras, savo moteriško balso švelnumu kantatą praturtino sol. Pr. Bičkienė. Instrumentalinę palydą sudarė pianistai Raimonda Apeikytė ir Manigirdas Motekaitis.

International amfiteatras nėra pastatytas koncertams. Rezonansas čia silpnas, ir tik galingi jungtinių chorų balsai, pastiprinti garsintuvais, įstengė ir šią kliūtį nuveikti, ypač harmoninguose Budriūno kantatos posmuose.

Publika kantatą plojimais vertino entuziastingai." (J. Pr., ten pat).

Toks bendras dainų šventės vaizdas pro dviejų žurnalistų akinius — jis gali atstovauti ir daugeliui eilinių žiūrovų, kurie tą patį matė ir jautė.

Dėl pirmosios dalies su rezervais pasisako ir kiti programą vertinusieji: b. kv. "Draugo" vedamajame, J. Bubelis (Dirvoj) ir kt. "Pasigesta linksmesnių, gyvesnių ar trankesnių, o taip pat ir melodingesnių. Daugumoje žiūrovai buvo prisnūdę, nerodė reikiamo dėmesio...").

Jaunųjų choro pasirodymą spauda sutiko palankesniais žodžiais. Bronius Nainys, pavyzdžiui, rašo, kad "Lituanistinių mokyklų chorus publika sutiko labai šiltai. Jie savo uždavinį atliko gana gerai, bet jų pasirodymas buvo šiek tiek silpnesnis negu pereitoj šventėj. Pereitai šventei jiems buvo parinktas geresnis repertuaras". (Dr., 7.24).

Jaunieji lituanistinių mokyklų choristai yra žalios, gyvos ateinančių chorų pamainos viltys ir garantija. Į juos ateityje reiktų kreipti žymiai daugiau dėmesio. Yra jiems ir gerų muzikų bei dirigentų (D. Lapinskas, F. Strolia...).

Iš iki šiolei spaudoje rašiusių kompetingiausiu laikytume Algio šimkaus balsą.

Rašydamas apie programos pirmąją dalį, jis sako: "...Gausi publika programa nesusižavėjo ir neparodė jai didesnio entuziazmo. Pirmoji šventės dalis praėjo blankokai. Tiek dirigentai, tiek choristai pasenusias, paprastutes dainas atliko be didesnio užsidegimo ar pastangų. Didelė dalis publikos aiškiai nuobodžiavo. Išskyrus himnus, vien Algirdo Kačanausko diriguojama J. Bendoriaus "Mergužėle, lelijėle", Broniaus Jonušo vedama jo paties parašyta "Po kiemelį vaikščiojau", ir Pero Armono pravesta St. Gailevičiaus "Oi, toli, toli" praskambėjo, palikdamos kiek malonesnio įspūdžio."

Tačiau visą svorį A. Šimkus deda į trečiąją dalį.

"Dainų šventė prasidėjo!"

"Galiausiai pusiau nerimaujanti publika susėdo trečiajai šventės daliai: Broniaus Budriūno kantatai "Lietuvos šviesos keliu". Ant podiumo užlipo pats autorius — dirigentas. Netrukdamas pradėjo pirmuosius mostus ir... įvyko beveik stebuklas. Fortepijonai, kurie pirmojoje šventės dalyje skambėjo per mikrofonus kaip viską stulbinantis išdarkytų garsų krioklys, staiga prabilo kaip muzikos instrumentas. Jau pirmosios solisto Jono Vaznelio kantatos frazės sucementavo apatiškos publikos dėmesį. Aptilo žmonių gužėjimas ir seniai besusitikusių neišvengiami pasikalbėjimai. Netrukus prabilo ir choras. Dainų

šventė prasidėjo! Budriūno nelengvą muziką, su modernios harmonijos užuominomis akompanimente, masinis choras įsisavino su entuziazmu. Netikėtai pragydo šimtai anksčiau nesugebėjusių prisidėti prie lengvųjų dainelių primityviųjų partijų. Pirmąkart šventėje choras pasidavė dirigento mostui ir sekė jį be atvangos visuose atspalviuose, nuo švelnių ir lietuviškų lyriškų vidurinės dalies melodijų iki galingos kantatos užbaigos...

Kantata publikos buvo priimta nuoširdžiomis ovacijomis jos atlikėjams ir autoriui. Paskutiniąją kantatos dalį, publikai nepaliaujant ploti, dirigentas ryžosi net pakartoti."

Kantatos pasisekimą pažymėjo visi rašiusieji. Iš to jau galima daryti tam tikras išvadas. Būtent, ne tik publika, bet ir chorai nori ko nors naujo, įdomaus, prakalbančio į jų širdis šiandienine kalba. Antra, dainos pasisekimą galutinai lemia ir dirigentas. Mūsų dainų švenčių (nuo nepriklausomos Lietuvos) istorija rodo, kad Br. Budriūnas visuomet yra susilaukęs pasisekimo ir gero kritikos įvertinimo; tą patį matėme ir ankstesnėse JAV ir Kanados dainų šventėse.

Keletas pastabų baigiant

Susirūpinusį klausimą kelia B. Nainys: "Kaip dainuosime po penkerių metų". Tai žymia dalimi priklausys visų pirma nuo muzikų, kurie sudaro repertuarą. Didesnių kūrinių, ne vien trumpų dainų, kantatų pasisekimas rodo, kad choristai yra tam pribrendę, kad jas chorai gerai paruošia. Tik ir čia, kad neįeitume į trafaretą, reiktų kokių naujovių. Simfoninio orkestro pridėjimas didesniuosius kūrinius dar labiau pakeltų. Vienas iš tokių kandidatų pirmoje vietoje galėtų būti Br. Budriūno "Mano protėvių žemė", su nepaprastu pasisekimu atsliktas daugelyje J. Amerikos Valstybių, Australijos ir kt. lietuvių kolonijose. Su simfoniniu orkestru atliktas jis yra susilaukęs triumfalinio pasisekimo. Dainų šventės programon jis jau seniai turėjo būti įtrauktas, jis būtų laimėjimų viršūnėje. Atsimintinos taip pat lietuviškų operų ištraukos — jų čia vienas, čia kitas choras jau yra turėję savo repertuare ir sulaukė gero įvertinimo. Tiems dalykams diriguoti turėtų būti kviečiami pajėgiausi dirigentai.

Kažkodėl išnyko iš švenčių programos atskiri moterų ir vyrų chorų pasirodymai? Jie yra davę įvairumo, o šio kaip tik ir pasigesta IV-toje šventėje.

Anksčiau, rodos, būdavo programiniam leidinyje dainų tekstai; šioje šventėje, pvz., labai būtų pravertęs kantatos tekstas, kuris klausytojams padėtų geriau susiorientuoti.

Visų bendromis pastangomis, ne vien kai kurių asmenų ambicijomis, padarysime, kad dainuosime ir penktojoje ir šeštojoje ir tolimesnėse šventėse. Be dainos lietuvis, kaip be širdies; dainoje jo liūdesys, jo džiaugsmas, jo viltys ir tikėjimas ir visas gyvenimas.

(R.)

IV Dainų šventėj mišrus jungtinis choras dainuoja, diriguojant Petrui Armonui.

LIETUVIŲ

DIENOS
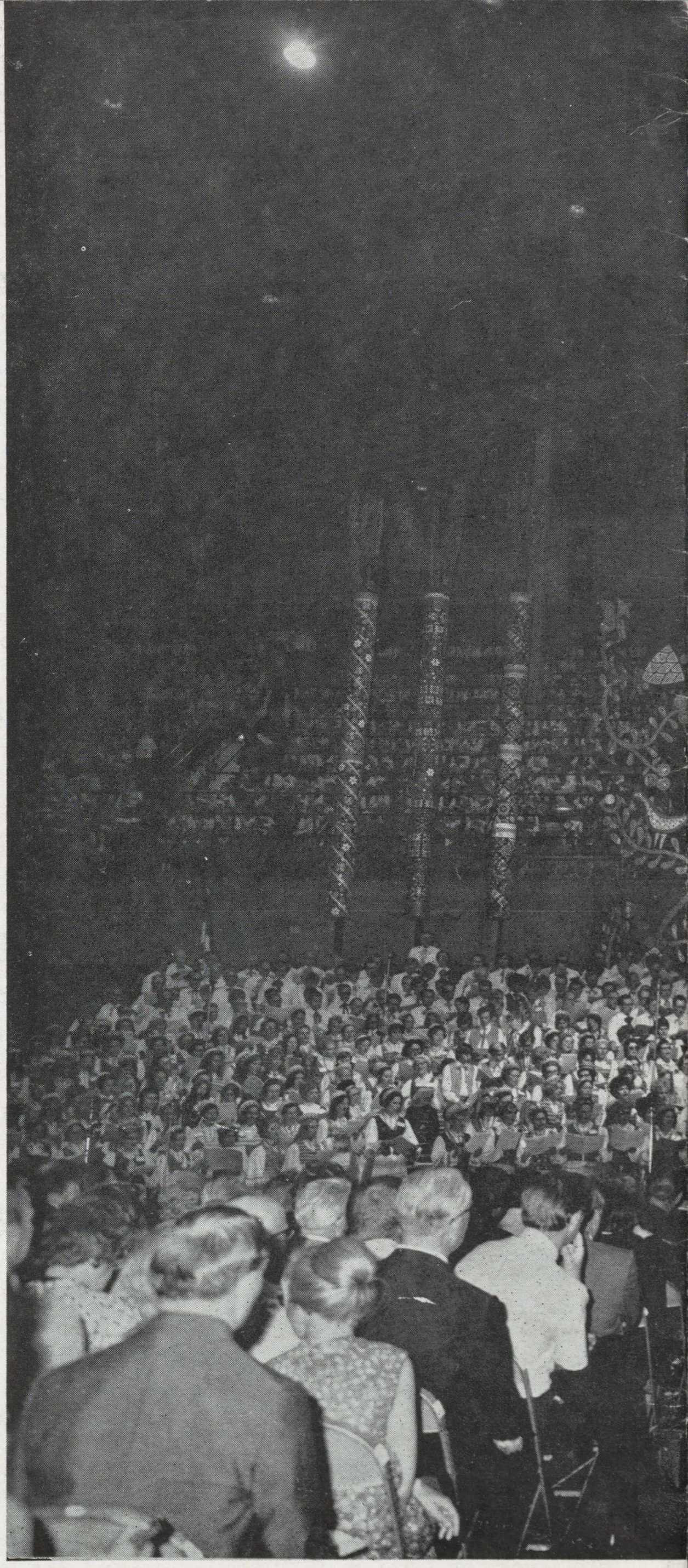
LITHUANIAN DAYS